

Södrakontakt

En tidskrift från familjeskogsbruken, 2/25

18

Runes idé startskott för KL-träsatsning

Rekordmånga
motioner på
årets stämma

04

Certifieringen
viktig för vårt
hållbara skogsbruk

26

Bra förnygringar
viktiga för ökad
tillväxt

32

- 06
- Södra lockade stora och små på Elmia Wood
- 16
- Lars motion gjorde skillnad i årets vinstdelning
- 29
- Skogsägaravtalet väl mottaget av skogsägarna
- 34
- Stark tillväxt för björk: Södras rekordleverans till medlemmarna
- 46
- Batteridrivna röjsågar testas i fält med positiva resultat

- 3
- Ledare: Ett bättre år än förväntat!
- 4
- Föreningsstämman: Rekordmånga motioner på årets stämma
- 5
- Föreningsstämman: Årets pristagare och stipendiater
1,75 miljarder till medlemmarna
Två nya styrelseledamöter och fortsatt förtroende för ordföranden
- 6
- Elmia Wood: Södra lockade stora och små på Elmia Wood
- 8
- Elmia Wood: Ökad kunskap om risker i skogen
- 10
- Pappret i din hand tillverkat av innovativ pappersmassa från Södra
- 11
- Virkesmarknaden: Stark efterfrågan på rundvirke
- 12
- Byggstart för Södras nya anläggning – blir världens största producent av sulfatlignin
- 13
- Södras elöverskott kan försörja drygt 50 000 svenska hushåll
- 14
- Från inspel till utveckling – vägen vidare efter ägardialogen
- 15
- Beställ skyltar till dina skogsbilvägar i medlemsshopen
- 16
- Lars motion gjorde skillnad i årets vinstdelning
- 19
- Runes idé blev starten för satsning på KL-trä
- 22
- Skogsutredningens förslag bra för familjeskogsbruken
- 23
- Miljöpartiet besökte Södra i Mörrum
- 24
- Konkurrenskraft i fokus för nya EU-kommissionen
Södras bidrag till ny bioekonomistategi
- 26
- Certifieringen viktig för vårt hållbara skogsbruk
- 27
- Granbarkborren: Ta hand om granbarkborreangripna träd
- 28
- Södra satsar på skogsbruksplanen för ökad effektivitet och stärkt skogsägarskap
- 29
- Skogsägaravtalet väl mottaget av skogsägarna
- 30
- ”Jag gillar det folkliga och jordnära i Södra”
- 32
- Tillväxt i skogen: Bra föryngringar viktiga för ökad tillväxt i skogen
- 34
- Stark tillväxt för björk: Södras rekordleverans till medlemmarna
- 35
- Lars-Erik planterar björk för att möta klimatförändringarna och sprida risker
- 36
- Optimala planteringspunkter avgörande för framtidens föryngringar
- 37
- Viktig forskning och utveckling på Södras skogsfastigheter
- 38
- Chans till ny karriär med skogliga masterprogrammet
- 39
- Hänsynskrävande biotoper: Dåtidens hävd och brukande är nutidens naturvårdesskatt
- 40
- Skyddsdikning, dikesrensning eller återvätning?
- 42
- Anpassa åtgärderna efter fåglarnas häckningstid
Artobservationer i Min skogsgård
- 43
- Skogens arter: Brunlångöra – en vanlig men fascinerande fladdermusart
- 44
- Skog och vilt: ”För mycket vi och dom i älgförvaltningen”
- 45
- Skog och vilt: Medlemmar lärde mer om röjning och fabin
Skog och vilt: Södra satsar på forskning kring skog och vilt
- 46
- Batteridrivna röjsågar testas i fält med positiva resultat
- 47
- Vips hos fiskarna – tips på sommarläsning med barnen
Medanvändare – ny funktion i Min skogsgård
- 48
- Sommarpyssel

Södrakontakt

En tidskrift från familjeskogsbruken.
Utkommer med fyra nummer per år.

Redaktör: Carin Bengtsson

Adress: Södrakontakt, 351 89 Växjö

Telefon: 0470-890 00

E-post: sodrakontakt@sodra.com

Medlemskontakt: medlemsinfo@sodra.com

Extern webb: sodra.com

Annonsering: 0454-154 24

Grafisk produktion: Ahlqvist & Co, Karlshamn

Tryckeri: Taberg Media Group, Taberg, FSC®-licensierat tryckeri

Papper: Munken Kristall, 120 g, PEFC- och FSC®-märkt papper

Omslagsfoto: Ejler Andersson

Vad vill du läsa om?

Vi blir alltid glada för förslag på innehåll i Södrakontakt.
Tipsa oss gärna på antingen sodrakontakt@sodra.com eller
Södrakontakt, 351 89 Växjö.

Läs Södrakontakt digitalt

Södrakontakt går även att läsa digitalt med dator, surfplatta eller mobil. Gå in på sodra.com/sodrakontakt.

Prenumerera på taltidning

Södrakontakt finns som taltidning i form av cd-skiva med talsyntesröst. Prenumerera gratis genom att mejla namn och fullständig adress till sodrakontakt@sodra.com, eller skicka ett brev till Södrakontakt, 351 89 Växjö. Märk mejl/brev med ”Taltidning”.

Följ Södra i våra digitala kanaler

Webben: sodra.com

Facebook: [@sodragroup](https://www.facebook.com/sodragroup)

Instagram: [@sodragroup](https://www.instagram.com/sodragroup)

LinkedIn: [@sodra](https://www.linkedin.com/company/sodra)

Youtube: [youtube.com/sodrared](https://www.youtube.com/sodrared)

Appen Min skogsgård: Ladda ner från AppStore eller GooglePlay

Ett bättre år än förväntat!

Ett turbulent år med stora utmaningar – men också ett år av styrka, samarbete och framgång. När Södras föreningsstämma samlades var det med stolthet vi kunde blicka tillbaka på 2024 samtidigt som vi kan se att innevarande år är satt under press med svagare ekonomisk utveckling och lägre dollarkurs.

Först. Ett stort tack till er alla! Till er medlemmar för allt gott samarbete och allt det virke som gör att Södra kan fortsätta vara Södra. Till alla förtroendevalda för ert fantastiska engagemang och sist men inte minst, tack alla medarbetare som gjort ett mycket gediget jobb under det gångna året.

Men jag vill också särskilt tacka alla er som skrivit de 38 motioner som behandlades på stämman. Motioner är ett positivt hälso-tecken i en förening, men är även en viktig temperaturmätare på vår gemensamma strävan att ständigt förbättra och utveckla vår verksamhet. Varje motion representerar en idé, en vision eller en lösning på ett problem, och det är genom att lyssna på och agera på dessa motioner som vi kan fortsätta att växa och utvecklas som verksamhet.

Tillbaka till 2024. När vi i styrelsen i slutet av 2023 tittade på budgeten för året så förstod vi att detta skulle bli en tuff tid. Kampen om virket hårdnade, virkespriserna var på väg upp och konjunkturen kändes mycket osäker. För oss medlemmar kunde det bli en bra situation med ökande virkespriser, men hur skulle det gå att matcha industrins lönsamhet i denna omvärld?

Svaret vet vi ju nu. Rekordhöga virkespriser och ändå ett resultat för koncernen klart över förväntan med 2,6 miljarder i vinst, drivet av en bra massamarknad, en stark dollar, god kostnadskontroll och ett mycket gott jobb inom Södra Wood som trots högre virkespriser förbättrade sin lönsamhet.

Men 2025 ser ut att bli ett tuffare år, framför allt för industrin. Förutom marknadssituationen med strukturellt råvaruunderskott ser vi geopolitiska händelser som framför allt påverkar vår gemensamt ägda industri och våra affärer i dollar. Virkesbristen har varit gynnsam för skogsgården, men samtidigt vet vi skogsägare att inga träd, och inte heller virkespristrädet, växer till himlen. Men oavsett hur prisutvecklingen ser ut får vi räkna med fortsatt höga kostnader i industrin och därmed behöver vi jobba med allt som vi själva kan påverka.

En osäker tid kräver att vi är flexibla och lyhörda inför förändrade försättningar. Därför kommer Södra att fortsätta den förändringsresa som säkerställer vår konkurrenskraft och tryggar skogsgårdens värde. Under året har vi uppgraderat affärsmodellerna för virkesleveranser, så att varje medlem kan känna större trygghet i affären. Vi har utvecklat

våra medlemstjänster och riktat industriinvesteringarna mot ökad förädling snarare än volym. Dessutom har vi påbörjat en utvärdering av Södramodellen, och vi planerar att återkomma med en ny vinstdelningspolicy innan årets slut.

Jag skrev i början om vårt överraskande starka resultat för 2024. Som följd av detta resultat fortsätter Södra att dela ut bra med pengar. På stämman beslutades 1,75 miljarder kronor i utdelning och nytt för året är att utdelningen på virkesleveranser i huvudsak utgår på levererad volym som bas, inte värde. Det innebär att för detta speciella år, med kraftigt stigande priser, får man lika del av vinsten oavsett när man levererade under året. Ovanpå detta har vi medlemmar också fått in cirka 1,3 miljarder i ökade virkesintäkter. Ett mycket bra år för skogsägaren i Södra!

Magnus Hall, styrelseordförande

Rekordmånga motioner på årets stämma

När det var dags att samlas för årets föreningsstämma den 3 juni gjordes det i ett soligt Växjö. I demokratisk anda fattade de drygt 200 stämmoombuden beslut om vinstdelning, styrelse och rekordmånga motioner.

Södras styrelseordförande Magnus Hall målade under sitt öppningsanförande upp en tydlig bild av både stolthet och vaksamhet. Ett oväntat starkt resultat för 2024 – 2,6 miljarder kronor i vinst – visar på Södras förmåga att stå stadigt i en tid av ekonomisk osäkerhet, virkesbrist och global politisk turbulens. Samtidigt betonades vikten av fortsatt förändringskraft, medlemsengagemang och investeringar i framtiden.

– Ett av de tydligaste uttrycken för Södras levande

medlemsdemokrati var de hela 38 motioner som inkom till årets stämma – ett rekord som vittnar om ett starkt engagemang bland medlemmarna. Motionerna är både ett hälsotecken och en viktig temperaturmätare för föreningens utveckling. Varje motion representerar en idé, en vision eller en lösning, och även om inte alla bifalls, behandlas de med respekt och bidrar till att forma Södras framtid. Det är genom denna typ av medlemsinflytande som Kooperationen visar sin fulla kraft – där varje röst räknas och varje initiativ kan göra skillnad, sa Magnus Hall.

Förbättrad motionshantering

Flera medlemmar instämde i att motionshanteringen förbättrats de senaste åren.

– Motionstorgen är ett riktigt bra sätt att hantera motionerna. Vi får mer tid att verkligen diskutera igenom förslagen, styrelsen ger bättre svar på motionerna och det effektiviserar stämmodagen, säger Ruben Enochsson

och Lars-Eric Johansson från Marks skogsbruksområde.

– Det är värdefullt att få möjlighet att ta till sig ny kunskap och inspel under motionstorgen. Att styrelsen är lyhörd och fak-

Maria Åkesson och Ruben Enochsson.

tiskt kan ändra sin inställning till motionerna efter diskussionerna som förs visar på den demokratiska andan, säger Maria Åkesson, Karlskrona skogsbruksområde.

Stabil aktör i osäker tid

När vd och koncernchef Lotta Lyrå presenterade verksamhetsåret 2024 betonade hon, precis som Magnus, att Södra är en stabil aktör i en osäker tid. Lotta lyfte särskilt fram människorna i Södra – medlemmarna, medarbetarna,

kunderna och leverantörerna – som det som gör föreningen stark.

– Under 2024 har vi jobbat med hög förändringstakt för att tillvarata skogens möjligheter. Tack vare många människors kloka beslut och hårda arbete, både förr och nu, har Södra en god likviditet och en stark balansräkning. Det gör att vi kan investera också i tider när det blåser och omvärldsläget utmanar. Som det gör just nu. Nu svajar efterfrågan, prisbilden och dollarn sjunker. Det påverkar vårt resultat negativt framåt. Vi måste därför vara alerta på faktorer som påverkar vår verksamhet. Att det då finns en robusthet i Södra – i våra värderingar, i vår ekonomi och i vår verksamhet – är en trygghet. Vi lägger kraft på det vi själva kan påverka och jobbar oförtrutet med uppdraget att förädla och förnya skogsgårdens värden. Det känns bra att till dig som medlem kunna säga att Södra står stabilt. Men aldrig stilla.

Text: Johanna Nilsson
Foto: Alexander Hall

1,75 miljarder till medlemmarna

Södras föreningsstämma beslutade om en utdelning på 1 753 miljoner kronor.

Stämman godkände styrelsens förslag på en vinstdelning till medlemmarna på 1 753 miljoner kronor, som motsvarar i snitt 33 642 kronor per medlem och 64 procent av resultatet före skatt, bestående av:

- Utdelning på virkesleveranser uppgående till 979 miljoner kronor fördelat på 351 miljoner kronor (130 SEK/m³fub) på normaltimmer, 298 miljoner kronor (75 SEK/ m³fub) på massaved och 330 miljoner kronor (12%) på övriga virkesleveranser
- Utdelning på insatskapital föreslås på sammanlagt 647 miljoner kronor (10%)
- Insatsemission på 127 miljoner kronor (5%).

Årets pristagare och stipendiater

Under stämman delades Lars-Eric Åströms pris ut till Petra Pilawa och Camilla Lundberg Ney, Svensk Kooperation, och Gösta Edströms hedersfonds stipendium gick i år till Ernie Haglund, doktorand på SLU i Umeå.

2025 är Kooperationens år och Petra Pilawa och Camilla Lundberg Ney som fick motta Lars-Eric Åströms pris för sitt arbete med att främja den kooperativa företagsformen, berättade mer om organisationens uppdrag att utveckla och lyfta fram den kooperativa affärsformen.

– Kooperationer som har engagerade medlemmar med långsiktigt fokus är stabila organisationer med hög överlevnadsgrad. Många unga vill starta företag tillsammans, men kunskapen om den kooperativa företagsformen är låg. Därför är det viktigt att sprida kunskap om framgångsrika Kooperationer som Södra, berättar Camilla Lundberg Ney.

Gösta Edströms hedersfonds

stipendium gick i år till Ernie Haglund som utvärderar effekten av kantzoner för ett antal artgrupper, däribland fåglar.

Stipendiet avser finansiering av ljudboxar till försöken.

Text: Johanna Nilsson
Foto: Alexander Hall

Två nya styrelseledamöter och fortsatt förtroende för ordföranden

Vid stämman valdes Charlotte Eriksson och Leif Hultman in i styrelsen, vilket utökade styrelsen med en ledamot, och Magnus Hall fick fortsatt förtroende att leda styrelsen.

Till styrelse med mandat för kommande år, accepterade stämman valberedningens omval av ledamöterna Magnus Hall, Kristina Alsér, Paul Christensson, Carina Olson, Hans Berggren, Mikaela Johnsson, Pål Börjesson och Håkan Larsson. Magnus Hall får fortsatt förtroende som styrelsens ordförande. Hannele Arvonen har valt att lämna Södras styrelse för ett uppdrag i Sydamerika.

Valberedningen föreslog Charlotte Eriksson och Leif Hultman som nya ledamöter i

Södras styrelse. Därmed utökar man styrelsen med en post, något stämman accepterade. Charlotte har över 20 års erfarenhet i IT-branschen, där hon har arbetat i ledande och affärsutvecklande roller inom digitalisering i olika branscher. Leif har nästan 30 års erfarenhet från AB Volvo och drygt elva år med IKEA. Sedan våren 2023 har han haft ledaruppdrag inom Dometic Group och PostNord Group samt olika styrelseuppdrag.

– Vårt förslag innebär en styrelse där kompetensen förstärks

Charlotte Eriksson

inom områden som effektivitet och digitalisering, vilka är viktiga beståndsdelar i Södras strategi. Det bidrar till att stärka Södra och därmed lönsamheten på

Leif Hultman

medlemmarnas skogsgårdar, säger Magnus Johansson, valberedningens ordförande.

Text: Johanna Nilsson
Foto: Alexander Hall

Många besökare slog ett symboliskt slag för kooperationen. Slagen räknades ihop för att visa på kraften i samverkan. Totalt blev den 1 519 slag som motsvarar en kraft på 155 ton, eller ett kort passagerartåg.

Södra lockade stora och små på Elmia Wood

Elmia Wood bjöd på tre fantastiska dagar med inspirerande möten och samtal. Av mässans 27 500 besökare hittade många till Södras monter, där de bland annat kunde ta del av planteringsmaskinen BraSatt, produkter från familjeskogsbruken, kooperasjonens fördelar och gallringsstödet NFA. Det fanns aktiviteter för både stora och små – många barn tog sitt första ”motorsågskörkort” och testade stormsimulatorn, där kepsarna blåste av i vinden.

Temat för årets Elmia Wood var ”AI och innovationer för framtiden skogsbruk”. Södra utvecklar ny teknik för bättre plantöverlevnad, skonsam markberedning och minskad risk för brist på arbetskraft. I projektet utvecklas en ny markberedningsmetod och teknik för att på sikt få till en självgående maskin. I Södras monter visades den autonoma prototypen BraSatt 01. Läs mer om projektet BraSatt på sid 36 och på www.brasatt.se.

NFA

Besökarna fick även se hur långt utvecklingen av förarstöd för gallring har kommit. Södra och Nordic Forestry Automation (NFA) har ett gemensamt utvecklingsprojekt där huvudmålet är att utveckla ett fullt fungerande

förarstöd för gallring med hjälp av lidarscanner på skördaren. Systemet genererar data om ett bestånd före och efter åtgärd, vilken kan skapa en kvalitetssäkring och uppföljning med en upplösning vi aldrig tidigare har uppnått.

Från ett träd växer tusen möjligheter

Under temat ”Från ett träd växer tusen möjligheter” presenterades några av de hållbara produkter och möjligheter som vi kan skapa genom den industri som medlemmarna i Södra äger tillsammans. Besökarna fick bland annat se kläder av OnceMore®, där cellulosa från trä kombineras med textilavfall, samt lära mer om lignin och tannin – två nya produkter som är viktiga steg i strategin att göra mer av varje träd.

Kooperationens styrka

Ett annat uppskattat inslag var den nya Skogsägarsupporten, som fanns på plats för att svara på frågor och som under dagarna fick ta emot flera nya medlemsansökningar. Kooperationen lyftes fram under temat ”Starkare tillsammans”, där Gudrun fungerade som tydligt exempel på kraften i samverkan. Ett räkneexempel visade att Södra står sig väl i konkurrensen med Stockholmsbörsens 30 mest omsatta företag. Många besökare passade även på att symboliskt ”slå ett slag för kooperationen” i en highstriker – totalt blev det 1 519 slag, motsvarande en kraft på 155 ton, eller ett kort passagerartåg. På frågan

varför Kooperation är bra, var de vanligaste svaren: ”Starkare tillsammans”, ”Ekonomi – får ta del av vinster” och ”Familjärt”.

– Det var tre fantastiska dagar! Jag är tacksam för alla som tog sig tid att besöka vår monter och interagerade med oss – de som tittade på planteringsmaskinen BraSatt, slog ett slag för kooperationen, tog sitt första motorsågskörkort eller fikade och pratade med oss, säger Torbjörn Carlsson, projektledare för Södras medverkan på Elmia Wood.

Text: Åsa Wernersson Foto: Joel Dittmer

I Södras monter på Elmia Wood fanns även en del tillägnad säkerhetsfrågorna – läs om dem på sidorna 8-9.

Lyssna på podd om skogsbruk, AI och innovationer

Karl-Johan Axelsson, förtroendevald i Södra, agerade moderator i ett poddsamtal inspelat på Elmia Wood. Gäster i samtalet var Lars Svensson från Nordic Forestry Automation (NFA) och Anna Wallner från BraSatt. Tillsammans diskuterar de hur ny teknik och artificiell intelligens kan forma framtidens skogsbruk.

sodra.com/sodragarden

Under alla dagar var det inspirerande möten och samtal med besökarna i monter. Så pass att flera valde att ansöka om medlemskap.

Många var nyfikna på prototypen BraSatt 01, en självgående maskin för plantering, samt en ny metod för markberedning.

I monter fanns flera aktiviteter för barn och vuxna. Många barn passade på att ta motorsågskörkort och det fanns även en busbana, ritbord, sandlåda samt en tipstävling där första priset var en övernattnig på Eriksberg hotell och safaripark.

Några röster från besökare i monter

Åsa Häreskog, Helsingborg

– Jag är särbo sedan tre år med en man som har en skogsfastighet, så det här är en helt ny värld för mig – och mitt första besök på Elmia Wood. Jag förväntade mig att se maskiner och plantor, vilket jag också gjorde, men jag blev verkligen överraskad av att mötas av kläder i Södras monter. Det var superspännande! Jag är intresserad av hållbarhetsfrågor, och ur det perspektivet är det fascinerande hur träfibern kan användas på nya sätt. BraSatt känns också mycket intressant – att plantera så kontrollerat att varje planta får rätt förutsättningar att överleva känns både smart och hållbart.

Familjen Lycksjö. Fr v Filip, Adrian, Erik, farfar Ingemar Bengtsson och Benjamin, Näraby, utanför Ullared.

– Vi har åkt till Elmia för att titta på maskiner. Jag har varit medlem i 20 år och är själv aktiv i skogen. Nu har även mina tre barn börjat engagera sig. Tillsammans med Filip och Benjamin har jag röjt 18 hektar och gallrat ytterligare fyra hektar under säsongen. Även

yngsta sonen Adrian följer gärna med ut i skogen, även om han är än så länge är för liten för att hantera sågar. Det är jätteroligt att vi kan göra det här tillsammans.

– I Södras monter fastnade vi för BraSatt. Det är ett bra projekt som jag hoppas man orkar driva hela vägen i mål. När kriget i Ukraina bröt ut märkte vi hur sårbara vi är, plötsligt försvann halva arbetskraftsresursen. Därför är det viktigt att satsa på innovationer som gör att vi kan stå mer på egna ben.

– Jag tycker ett medlemskap i Södra är positivt, det genererar bra pengar över tid, säger Erik.

Kaj Munkberg och Evy Munkberg, Unnaryd

– Vi åker till Elmia Wood varje gång för att ta del av alla nyheter. Vi har en skogsfastighet och arbetar tillsammans på den. Strax efter att vi fyllt 50 år valde vi att lämna våra tidigare yrken, Kaj som psykolog och jag som arbetsterapeut, för att leva vår dröm – att driva skogsbruket medan vi fortfarande har orken kvar.

– Jag tyckte att det var otroligt intressant att i Södras monter se hur många produkter som faktiskt kommer från skogen. Många tänker inte på att det finns skog i allt från Ipren till diskmedel och kläder. Det var också väldigt spännande att få veta mer om Södras satsning på lignin. Att Södra vågar investera i nya produkter visar verkligen styrkan i Kooperationen. Det är sådant vi aldrig hade vågat göra om vi varit ett aktiebolag. Kooperationen tar ansvar för de långsiktiga satsningarna och det gäller även BraSatt, som är ett spännande projekt, säger Evy.

Emma Määttä, Nils och Magnus Gabrielsson, Grimsås utanför Tranemo

– Jag tycker det är roligt att titta på alla möjliga maskiner. Jag röjer vindfällan och gallrar en del, så det är alltid intressant att se vad som är nytt. Vi kommer gärna till Södras monter eftersom det finns många aktiviteter för de yngre barnen. Vår son Nils tog till exempel sitt ”motorsågskörkort”.

– Jag gillar verkligen idén med Södra. Jag har tagit över fastigheten från min far. Det ger bra avkastning på lång sikt och det ger även pengar varje år även om jag inte gör någon åtgärd, säger Magnus Gabrielsson.

Andreas Persson och Marcus Blomgren, Alingsås

– Jag kör skördare och driver Blomgrens Skog och Schakt tillsammans med min far och bror. Andreas, som är med här idag, är anställd hos oss. Jag har ett stort intresse för maskiner och är på Elmia Wood för att ta del av nyheter och få en känsla av vad som är på gång i branschen.

– I Södras monter fastnade vi särskilt vid tältet om NFA. Det verkar vara ett väldigt intressant koncept för framtiden, ett förarstöd som verkligen kan göra skillnad i det dagliga arbetet. Det ska bli spännande att följa utvecklingen och se hur det kan förbättra effektiviteten och precisionen i skogen. Jag förstod att Södras egna maskiner ska börja testa det i höst.

Ökad kunskap om risker i skogen

Södra vill, genom att dela med sig av kunskap och erfarenheter om säkert arbete i skogen, minska antalet olyckor bland skogsägare som är självverksamma i sitt skogsbruk. I Södras monter på Elmia Wood fanns en del tillägnad säkerhetsfrågorna.

Mörkertalet för olyckor i skogen är stort och vi vill öka medvetenheten kring vilka risker som finns vid skogsarbete och dela kunskaper om säkra arbetssätt. För att kunna rikta våra insatser där de gör störst nytta, kommer vi att undersöka var och hur olyckor inträffar och i vilka situationer de flesta olyckorna sker.

– Det är många skogsägare som själva råkat ut för en olycka eller känner någon som gjort det. Men eftersom arbetsmiljöverket sällan får kännedom om olyckor för självverksamma skogsbrukare saknas det statistik inom ämnet. För att vi ska kunna dela kunskap där den behövs bäst vill vi ha alla medlemmars hjälp att besvara undersökningen, säger Therese Markström, arbetsmiljöchef på Södra Skog.

För att ytterligare fokusera på säkerhetsfrågan framåt kommer Södra bland annat att genomföra breda utbildningsinsatser för säkerhetsombuden och vid medlemsaktiviteter.

Säker Skog en del av Södras monter på Elmia

I delar av Södras monter på Elmia Wood lyftes det fram att det var 20 år sedan stormen

Gudrun och en del handlade om säkerhet kopplat till arbete i skogen. På plats fanns Säker Skog som utbildar och utfärdar körkort för röjsåg, motorsåg och fyrhjuling. De har även en kvalitetsmärkning för butiker, Säker Butik, som fokuserar på säkerhetsutrustning.

– Idag visar vi främst hur man tar sig an stormskadad skog, som exempelvis träd som ligger i spänn eller hänger i andra träd. Det är farliga situationer och det är viktigt att ta träden i rätt ordning och på rätt sätt, berättar Erica Pershagen, vd för Säker Skog.

Nära samarbete

Erica betonar vikten av att skaffa sig kunskap om säkerhet vid skogsarbete, innan man ger sig ut i skogen. Hon lyfter även, att det är viktigt att hela skogsnäringen krokarm för att sprida säkerhetstänket.

– Att Södra satsar stort och långsiktigt på säkerhetsfrågorna är fantastiskt och det är roligt med ett så nära samarbete. Vi har en instruktörsgrupp kopplad till Södra och jag uppmanar alla att gå kurser för att lära

Erica Pershagen, vd för Säker Skog.

Var säker, tänk SKOG

Ta gärna hjälp av minnesramsan SKOG för att få in säkra beteenden i skogen:

- S** Stanna upp. Tänk igenom situationen och vad som ska göras. Säkerställ att du har rätt kunskap, tillstånd, utrustning och rätt personlig skyddsutrustning för jobbet.
- K**änn efter. Hur mår jag idag? Är jag stressad, ofokuserad, trött, hur ser min övriga arbetsdag ut?
- O**rientera dig. Titta dig omkring i din omgivning, finns det ytterligare risker? Mark, väder, väg, elledningar. Vet någon var jag är om jag arbetar ensam?
- G**ör jobbet säkert!

sig att arbeta säkert i skogen. Det finns även möjlighet att utbilda sig till instruktör via Säker Skog och bli en del av vår gemenskap, säger Erica.

Även Therese är tacksam över det goda samarbetet.

– För Södra kommer säkerheten alltid

först, och vi arbetar aktivt med säkra beteenden i vår verksamhet, vilket vi ser kan göra skillnad i skogen. Ingen ska omkomma eller skadas allvarligt när man arbetar i skogen. Om vi, tillsammans med Säker Skog, kan vara en förebild och hjälpa till att nå ut med kunskap och erfarenheter som gör att skogs-

Fakta om Säker Skog

Säker Skog inleddes som ett projekt år 2001, men har sedan dess utvecklats till en ekonomisk förening. Idag ägs Säker Skog gemensamt av Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) samt de tre skogsägarföreningarna Norra Skog, Mellanskog och Södra Skogsägarna.

Verksamheten har som mål att förbättra säkerheten för dem som använder röjsåg, motorsåg och fyrhjuling i sitt arbete. För att minska antalet olyckor – särskilt de allvarliga och dödsolyckorna – är arbetet av avgörande betydelse. Grunden för framgången ligger i ett engagerat nätverk av kunniga instruktörer över hela landet, i kombination med aktuella utbildningar och noggrant genomförda examinationer.

Om du vill anmäla dig till Säker Skogs utbildningar eller bli instruktör, så finner du mer info på deras hemsida: www.sakerskog.se

ägare jobbar säkrare i skogen ska vi ta den möjligheten, säger Therese.

Vill du ta del av innehåll från Säker medlem? På sodra.com/saker-medlem hittar du checklistor, poddar och artiklar i ämnet.

Text: Johanna Nilsson Foto: Joel Dittmer

Scanna QR-koden och läs mer om nya M51DT-kranen

MOHEDA M51DT

NY KRAN MED DUBBELTELESKOP

OCH EN RÄCKVIDD PÅ 8,7 METER!

Var du på Elmia Wood?

Där var det **premiär för nya Moheda M51DT med dubbelteleskop.**

Passar på Mohedas 121-vagn. Ett smidigt ekipage med bra framkomlighet och ytterligare 1,2 meter räckvidd. Läs mer om nyheten på ftgmoheda.com.

FTG | MOHEDA
www.ftgmoheda.com

Tobias Jacobsson, inköpschef för Sverige på Arctic Paper.

Pappret i din hand tillverkat av innovativ pappersmassa från Södra

Tidningen du just nu läser är historisk. Den är nämligen tryckt på papper tillverkat av blue S – en ny typ av massa utvecklad av Södra som består av en blandning av skogsråvara och jordbruksrester. Arctic Paper Munkedal var den första kunden att använda denna nya massa i sin produktion.

– Körningen har gått mycket smidigt. Pappersmaskinerna har fungerat som vid användning av traditionell pappersmassa, och produktkvaliteten är jämförbar. Den nya massan har dessutom en förbättrad dragstyrka, säger Tobias Jacobsson, inköpschef för Sverige på Arctic Paper.

Från ett träd växer tusen möjligheter

Bakom blue S ligger Södras långsiktiga arbete med att förnya och

förädla värdet från skogsgårdarna. Ibland innebär det att tänka nytt kring hur skogsråvaran kan användas. Därför har Södra tagit initiativ till att utveckla en pappersmassa som kombinerar massaved med jordbruksrester från närområdet kring Södras tre massabruk i Värö, Mönsterås och Mörrum.

Skogsråvara är dessutom en begränsad resurs med många användningsområden. Med blue S tar Södra ytterligare ett steg i sin innovationsresa mot en mer cirkulär och hållbar framtid – både för samhället i stort och för slutkonsumenten. Satsningen ligger helt i linje med Södras strategi att skapa mer av varje träd. Genom att komplettera veden med jordbruksrester kan mer pappersmassa utvinna från varje träd som kommer ur medlemmarnas skogar – ett tydligt exempel på ”Från ett träd växer tusen möjligheter”.

För att möjliggöra detta har Södra genom omfattande forskning utvecklat både kompetens

och teknik för att använda restprodukter från jordbruket i tillverkningen. Dessa restprodukter består av ettåriga växter, såsom skal från sädeslag, till exempel vete och havre, samt halm och annat som blir kvar på fälten efter skörd.

Maria Staxhammar, försäljningsdirektör Södra.

Stort intresse

Intresset för den nya massan är stort och Södra samarbetar med flera kunder inom olika segment kring den nya massan.

– Vi har fått många förfrågningar. Arctic Paper Munkedal var den första kunden att använda denna nya massa i sin produktion och allt har fungerat utmärkt,

vilket känns fantastiskt, säger Maria Staxhammar, försäljningsdirektör Södra.

Projektet befinner sig fortfarande i en testfas och en utvärdering pågår för att bedöma hur stora volymer som kan produceras baserat på tillgången till jordbruksrester. Målet är att nå fullskalig produktion inom de närmaste åren.

– Vi på Södra finns till för att skapa största möjliga värde från medlemmars skogar. Genom att utveckla en ny process för pappersmassa med lokala jordbruksrester gör vi just det. Det innebär att skogsråvaran kan användas mer effektivt och skapa ännu större värde – för medlemmarna, våra kunder och samhället i stort. Det här visar på familjeskogsbrukets innovationskraft och vikten av samarbete längs hela värdekedjan för att skapa hållbara cirkulära lösningar, säger Maria Staxhammar.

Text: Åsa Wernersson
Foto: Arctic Paper och Alexander Hall

Stark efterfrågan på rundvirke

Rundvirkesmarknaden präglas fortsatt av stark efterfrågan, trots utmanande förutsättningar inom både massaindustrin och marknaden för sågade trävaror. Industrilagren har byggts upp till högre nivåer än väntat, vilket främst förklaras av hög aktivitet i skogen och goda transportförhållanden.

Under perioden januari–april ökade avverkningsanmälningarna i Götaland med cirka 12 procent jämfört med samma period 2024. Samtidigt har virkespriserna på timmer och massaved varit stabila de senaste tre månaderna. Trots det tillfälligt ökade utbudet förväntas efterfrågan förbli stark på längre sikt, särskilt med tanke på det rådande råvaruunderskottet på marknaden.

Under vecka 21 började granbarkborren svärma i Östergötland och nu följer en period där medlemmar uppmanas att upparbeta skogsskador från vintersäsongen och nyangripna träd för att minska risken för större skador. Kontakta din rådgivare om skadorna blir för omfattande eller möjligheten till självverksamhet inte finns. Läs mer om granbarkborren på sidan 27.

TIMMER Efterfrågan på timmer är fortsatt stark, med särskilt fokus på gran. De inledningsvis låga lagernivåerna vid industrin har nu återgått till ett mer normalt säsongsläge. Dock finns ett visst överskott av talltimmer, vilket påverkar den totala timmerbalansen.

Priserna har stabiliserats under det senaste kvartalet jämfört med tidigare perioder då vi sett snabbt stigande virkespriser. Ett nytt sortiment för stolptimmer har introducerats, vilket skapar nya avsättningsmöjligheter för skog av särskild kvalitet.

MASSAVED Massavedsmarknaden kännetecknas för tillfället av höga lager vid industrin. Lagertoppen nåddes tidigare än normalt, vilket tyder på ett effektivt inflöde under vintern och våren.

Trots det för tillfället goda utbudet är priserna oförändrade och lönsamheten i gallring väldigt god. Detta kan bidra till en nettointäkt även på de mest kostsamma gallringarna vilket stärker skogsgårdens lönsamhet både på kort och lång sikt.

BRÄNSLESORTIMENT Den milda vintern har lett till en markant lägre förbrukning av biobränslen än normalt. Detta har i sin tur resulterat i höga lager, vilket påverkar efterfrågan negativt på kort sikt. Södra valde därmed att sänka grundprislistan för brännvedssortimenten med 50 kr/m³ den 17 juni.

Text: Mikael Olsson Foto: Johanna Nilsson

Bra mäklare växer inte på träd

Vi älskar lantliv, gårdar och skog lika mycket som du. Varmt välkommen att kontata oss för en förutsättningslös dialog om hur vi på Residence Christie's gårdsteam på bästa sätt kan tillvarata dina önskemål. Diskretion garanteras.

rc.se

Södras elöverskott kan försörja drygt 50 000 svenska hushåll

Södra fortsatte att under 2024 vara en betydande aktör inom grön elproduktion genom att generera el från biomassa, vind och vatten. Mängden överskottsel från Södra motsvarar den årliga hushållselförbrukningen för drygt 50 000 småhus eller elen som krävs för att driva över 120 000 elbilar under ett år.

Under 2024 producerade koncernen totalt 1 682 GWh el, vilket motsvarar drygt 120 procent av Södras årliga elbehov. Överskottet uppgick till 272 GWh och levererades till elnätet, vilket är ett viktigt bidrag till energiomställningen. Samtidigt levererades fjärrvärmes motsvarande värmebehovet i 30 000 villor. Fjärrvärmes utgörs till största delen av värme som utvinns från produktionsprocesserna i Södras industrier.

Hållbar elproduktion från skogen

Kärnan i Södras elöverskott ligger i de tre massabruken, där energiutvinning från ånga driver turbiner. Detta gör att Södra inte bara täcker sin egen elförbruk-

ning, utan även bidrar till det omgivande samhället. Långsiktiga energieffektiviseringar och investeringar har bidragit till koncernens elproduktion, vilket möjliggör ett stabilt överskott.

– Behovet av el växer i takt med elektrifieringen av samhället och vi är stolta över att vår industri kan bidra med en stabil tillförsel av grön el. Vår produktion är en direkt effekt av det hållbara familjeskogsbruket och en viktig del av vårt arbete för en grönare framtid. Att vi kan leverera elöverskott till elnätet är ett viktigt bidrag till energiomställningen, säger Per Håkansson, ansvarig för Södras elaffär.

Text och foto: Södra

Beräkningar

Enligt Energimyndigheten uppgår den genomsnittliga hushållselförbrukningen för ett småhus till cirka 5 700 kWh per år. Ett småhus definieras som en friliggande en- eller tvåfamiljvilla, radhus eller kedjehus.

Enligt beräkningar baserade på siffror från Trafikanalys kör en genomsnittlig personbil i Sverige 1 126 mil per år, med en elförbrukning på cirka 2 kWh per mil.

Värmebehovet för en villa enligt Energimyndighetens tabell "Energistatistik för småhus 2023".

Byggstart för Södras nya anläggning

Blir världens största producent av sulfatlignin

Onsdagen den 28 maj uppmärksammades starten för byggnationen av världens första kommersiella sulfatligninanläggning i Mönsterås. Anläggningen är ett viktigt steg i Södras strategi att göra mer av varje träd och bredda verksamheten mot nya biobaserade produkter.

Våren 2024 beslutade Södra att etablera en ny affär där en ny produktionsanläggning vid industrikombinatet i Mönsterås blir den första kommersiella anläggningen för sulfatlignin i världen. Den nya fabriken kommer att uppta en yta om 1 400 kvadratmeter och byggs på en redan förberedd plats på kombinatet. Anläggningen planeras stå klar 2027.

Vid byggstarten deltog bland andra Lotta Lyrå, vd och koncernchef i Södra, Magnus Hall, styrelseordförande i Södra, Allan Widman, landshövding i Kalmar län, Klara Helstad från Energimyndigheten, Karin Dernegård, platschef Södra Cell Mönsterås och Johannes Bogren, affärsområdeschef Södra Bioproducts.

Mer av varje träd

– Skogen ska räcka till mycket när samhället fasar ut det fossila. För framdrift i den omställningen behöver hållbarhet och lönsamhet gå hand i hand, och Södras sulfatlignininvestering är ett lysande exempel där vi gör mer av varje träd och samtidigt stärker skogsgårdens lönsamhet, sa Lotta Lyrå under byggstartsinvigningen.

Marknadens efterfrågan på hållbara material och lösningar medför en snabb tillväxt av användningsområdena för lignin.

– Byggstarten symboliserar ett stort steg framåt, drivet av innovation och långsiktiga

investeringar. Med den nya fabriken bygger vi upp en helt ny affärsverksamhet inom Södra som bidrar till den gröna omställningen, skapar ökad lönsamhet och stärker skogsgårdens värde, säger Johannes Bogren.

Träets naturliga bindemedel

Lignin är det naturliga bindemedlet i trä som håller ihop fibrerna och ger trädet dess styrka. När det separeras ut i massaproduktionen blir det ett brunt pulver – rikt på aromatiska föreningar – med stor potential. I dag används ligninet främst för att generera ånga och elektricitet vid bruken, men med den nya

fabriken öppnas dörren till en rad nya användningsområden.

Lignin kan användas i allt från biobaserade plaster och lim till

Lotta Lyrå, vd och koncernchef i Södra, och Allan Widman, landshövding i Kalmar Län vid invigningen av byggstarten.

Södras lignin har unika egenskaper som gör det attraktivt på marknaden.

kolfiber och batterikomponenter. Under våren har flera kundbesök genomförts, där framtida samarbeten diskuterats och förväntningar stämts av. Kunderna ser stora möjligheter med Södras lignin, inte minst tack vare dess jämna kvalitet och spårbarhet från skog till produkt.

– Vi märker ett växande intresse från industrin att ersätta fossila råvaror med biobaserade alternativ. Vårt lignin har unika egenskaper som gör det mycket attraktivt, säger Johannes Bogren.

25 nya tjänster

Ligninprogrammet består av fem delprojekt. I dagsläget arbetar omkring 80 personer aktivt i projektet. Efter att bygglovets beviljades har markarbeten påbörjats, fundament har gjutits och upphandlingar genomförts med leverantörer som Andritz, Hosokawa, HansaBygg och Kanonanden. Den nya ligninorganisationen är förhandlad och 25 nya tjänster ska tillsättas.

– Det är fantastiskt att se hur projektet växer och hur många kompetenta människor som nu samlas kring denna framtidsatsning, säger Karin Dernegård.

Produktionsanläggningen planeras vara i drift i början av 2027. Under kortstoppet 2026 kommer flera inkopplingspunkter att färdigställas, och under det stora stoppet på hösten samma år sker den slutliga sammankopplingen med befintlig verksamhet. Den nya fabriken i Mönsterås blir en viktig pusselbit i omställningen till ett mer hållbart samhälle – där varje träd får bidra med ännu mer värde.

Text: Åsa Wernersson
Foto: Magnus Källström

Røj för framtiden

Vi hjälper dig att vårda ungskogen och forma dess framtid baserat på dina mål med skogen.

Läs mer på:
sodra.com/rojning

Från inspel till utveckling – vägen vidare efter ägardialogen

Efter höstens ägardialog tas nu inspelen från alla medlemmar om hand i tre olika arbetsprocesser. Förtroenderåden diskuterar Södramodellden, förvaltningsrådet arbetar med förtroenderådets roll och ansvar, och Södra Skog tar med sig önskemålen om personlig och heltäckande rådgivning i den fortsatta utvecklingen av medlemsupplevelsen.

Samtliga medlemmar i Södra, det vill säga fler än 50 000 ägare, bjöds in till ägardialog via mejl eller brev. Ägardialogen fokuserade på en öppen fråga som handlar om vad Södra kan göra för att bidra med större värde till dig och din skogsgård i framtiden.

Inspel har bland annat kommit in kopplat till områden såsom ekonomi och konkurrenskraft, service och tjänster samt synen på Södra. För att fånga bredden har arbetet tagits vidare in i tre olika arbetsprocesser:

- En fördjupad diskussion i förtroenderåden med fokus på frågor kopplat till Södramodellden
- I projektet ”den kooperativa utvecklingsresan”
- Input som berör rådgivning, service och tjänster har lyfts in i utvecklings- och förändringsarbetet inom Södra Skog.

Fördjupande diskussion om Södramodellden

I ägardialogens inramning fanns ett medskick om att fundera lite extra på vår gemensamma Södramodell. Den utgör en viktig grund i föreningen och behöver hela tiden hållas levande och uppdateras efter nya behov. Därför låg den till grund för den fördjupade diskussionen inom förtroenderåden.

– Vi ser en stor samstämmighet mellan förtroenderådets fördjupade diskussion och svaren från den stora ägardialogen. Frågan

om hur man fördelar utdelningen mellan kapitalet och virkesleveransen engagerar och här ser vi lite olika åsikter. Vissa trycker mer på att vinstdelningen måste vara virkesdrivande och gynna de relativt nystartade medlemmarna, medan andra trycker mer på att riskkapitalet behöver en hög avkastning, säger Paul Christensson, styrelseledamot i Södra.

– Man upplever Södramodellden som bra, men som vi behöver bli ännu bättre på att förklara och kommunicera så att fler medlemmar förstår kopplingen mellan ägarskapet i föreningen och utdelningen till skogsgården, säger Håkan Larsson, styrelseledamot i Södra.

Förtroenderådets roll och ansvar

Inom den kooperativa utvecklingsresan har förvaltningsrådet tillsatt en arbetsgrupp för att tydliggöra och utveckla förtroenderådets roll och ansvar i Södras framtida föreningsstyrning. Inom detta arbete läggs även fokus på att undersöka vad som skapar engagemang och gemenskap inom Kooperationen. Här har inspel som inkom från ägardialogen gällande vad medlemmar anser är viktigt för att framtidssäkra Södra lyfts fram.

– Den kooperativa utvecklingsresan är viktig för att Södra ska förbli relevant i en tid med förändrad råvarusituation, nya skogs-ägargenerationer och ett intensivt mediebrus. Vi behöver hitta sätt att skapa engagemang, kunskap och medlemsnytta – och som förtroendevalda fokusera vår tid där den gör mest

nytta. Jag vill att Södra ska stå stark även när mina barn tar över – därför är den här resan så betydelsefull, säger Therése Claesson, ordförande Njudung skogsbruksområde.

Personlig och heltäckande rådgivning

Inom områdena rådgivning, service och tjänster betonar flera medlemmar betydelsen av en personlig och heltäckande rådgivning som utgår från medlemmens behov. Det finns en önskan om ökad tillgänglighet, regelbunden återkoppling och en mer proaktiv kommunikation. Dessutom framhävs vikten av tydlig och transparent information om avtal, ersättningar och tjänsters innehåll.

– Den input vi fått genom ägardialogen bekräftar att vi är på rätt väg i vår utvecklingsresa inom Södra Skog. Våra initiativ – som skogägaravtalet, trygga prisvillkor och skogägarsupporten – möter flera av de behov medlemmarna lyft fram. Samtidigt ger dialogen också värdefull insikt om vad vi bör fokusera på för att ytterligare förbättra medlemsupplevelsen, säger Peter Karlsson, affärsområdeschef Södra Skog.

I samband med att du som medlem skickade in dina inspel i höstens ägardialog använde du din demokratiska röst och var med och påverkade Södras riktning framåt. Det är bara tillsammans som vi kan utveckla Södra.

Text: Julia Sjöström
Foto: Alexander Hall

Beställ skyltar till dina skogsbilvägar i medlemsshopen

Nu kan du köpa skyltar till dina skogsbilvägar direkt i Södras medlemsshop. En skylt gör vägen enklare att identifiera för alla som ska besöka skogen, och det blir smidigare att ge anvisningar. Du kan dessutom göra vägarna mer personliga genom att döpa dem efter familjemedlemmar, djur, platser eller något annat som ligger dig varmt om hjärtat.

I Södras medlemsshop, som du hittar under Min skogsgård på Södras webbplats, finns ett brett utbud av profilprodukter för dig som är medlem. Nu har sortimentet utökats med ett beställningsformulär för skogsbilvägsskyltar – något som många tidigare har beställt från externa leverantörer. Här får du skyltar med Södras profil till ett mycket konkurrenskraftigt pris, och beställningen görs enkelt via formuläret.

Så beställer du

Skyltarna finns under Medlemserbjudande och rubriken Profilprodukter, och du behöver vara inloggad för att kunna beställa. Längst upp på sidan finns en länk till beställningsformuläret där du fyller i uppgifterna som krävs för att producera skyltarna. De skickas sedan direkt hem till dig.

Medlemsshopen fungerar som en vanlig webbshop – du väljer de produkter du vill köpa och betalar med kontokort. Fraktkostnader tillkommer. Förutom vägsskyltar finns ett 50-tal andra produkter, som kläder och andra användbara prylar, såsom termos, sittunderlag, mössa. Ta gärna en titt och se vad som finns!

Meeting

Med öppet hus

Skog & Lantbruk

Mötesplats för den gröna näringen

En unik plats som främjar kunskapsutbyte och visar upp allt som erbjuds inom skogs- och lantbruksnäringen.

När: 19-20 september 2025 | Vart: Naturbruksgymnasiet Kalmar | Tid: 9:00-16:00

Hej mässutställare!

Välkomna att delta som utställare på Meeting Skog & Lantbruk! Här får ni möjlighet att nå en bred publik – från entreprenörer till branschaktörer, elever, entusiaster samt uppleva SM i skog under evenemanget. Missa inte möjligheten att visa upp era produkter, tjänster och knyt värdefulla kontakter inom skogs- och lantbruksnäringen.

Skanna QR-koden för mer information om monterstorlek och priser.

Eller använd följande adress: hushallningssallskapet.se/meeting2025

Kontakt

Amanda Andersson | Affärsutvecklingschef
073-085 62 74 | amanda.andersson@hushallningssallskapet.se

Arrangör:

Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge

Hushållnings sällskapet

Lars motion gjorde skillnad i årets vinstdelning

Som medlem har du möjlighet att vara med och forma framtidens Södra. Du kan välja att engagera dig på flera olika sätt, att motionera vid årsmötena är ett sådant. Södra-medlemmen Lars Bertilsson har fått igenom en motion om att vinstdelningen ska baseras på kubikmeter i stället för enbart procent, vilket nu har införts i årets vinstdelning.

– Vill du förändra något? Ta chansen med en motion. Det är enkelt, säger Lars.

En motion är ett skriftligt förslag till beslut som skickas till det lokala årsmötet som behandlar motionen. Får den årsmötets stöd går den vidare till stämman för beslut. Får den avslag av årsmötet kan medlemmens själv begära att den ska gå vidare till stämman. Styrelsen formulerar sedan ett svar och ett förslag till beslut som stämman sedan röstar om.

Motioner bör beröra strategiska ämnen i syfte att förbättra föreningen. Har medlemmen frågor av annan karaktär kan hen formulera det som en skrivelse som då går till styrelsen direkt. Skrivelser behandlas löpande under året och tas inte upp på stämman.

Lars Bertilsson har varit medlem i Södra sedan 1983, då han tog över en skogsfastighet tillsammans med sina syskon. 1995 köpte han sin egen fastighet i Vesene, utanför Ljung, där han är bosatt.

Orättvist med procent

Hösten 2023 pratade Lars med sin granne, som var missbelåten eftersom priset höjdes veckan efter att han hade fått sitt kontrakt.

– Vi diskuterade att det slår fel och att det gör en stor skillnad om utdelningen på virkesleveranserna baseras på kubikmeter eller i procent. Vinstdelningen består av tre delar, varav en del utgörs av utdelning på virkesleveranser. Hittills har utdelningen på virkesleveranserna betalats ut i procent på värdet av virkeslikviden. Jag kände att detta var orättvist och bestämde mig därför för att skriva min allra första motion. Jag tog hjälp av min dotter för att räkna på ett exempel för att få en känsla hur det kan bli fördelat på ett orättvist sätt. Sedan var det bara sätta sig och skriva motionen, som ska vara kort och koncis, säger Lars.

Räkneexempel

Lars räkneexempel löd så här: Vi har två markägare som vi kallar A och B. Markägaren A skriver ett slutavverkningsuppdrag på 1 000 m³fub sista november med pris vid kontraktstillfället. Dagen efter går priset upp 100 kr/m³fub på timmer och markägare B passar på att skriva ett slutavverkningsuppdrag på 1 000 m³fub. För att göra det enkelt är skogarna identiska och timmerandelen uppgår till 70 procent. Det betyder att markägare B levererar en virkeslikvid på 70 000 kr mer än markägare A och därmed kommer få högre procentuell vinstdelning för samma prestation.

– Mitt förslag var att genom en fördelning av utdelningen på virkesleveranserna med X-kronor på den totala volymen hade man kommit närmre ”lika pris för lika prestation”. I min motion yrkade jag på att styrelsen skulle se över möjligheterna för en mer rättvis vinstdelning gällande utdelning på virkesleveranserna.

Motionsgången

Lars lämnade in motionen före den 31 januari som är sista datum för inlämnade och motionen togs upp på årsmötet i Sollebrunn 2024, där den gick igenom och skickades vidare till stämman.

– Jag deltog sedan på det digitala motionstorget, där jag fick medhåll av deltagarna, det var bara en man som tyckte att det kunde slå fel på kvalitetstall. Stämman biföll sedan motionen, och förändringen genomförs nu i årets vinstdelning som beslutas om på årets stämman. En motion kan också skickas direkt till stämman utan att tas upp på årsmötet, men det ville inte jag. Det känns som årsmötet är ett bra filter för vilka motioner som kommer att få bifall på stämman.

Lars Bertilsson tog chansen och skrev en motion om att vinstdelningen ska baseras på kubikmeter i stället för enbart procent. Något som nu har införts i årets vinstdelning.

Möjlighet att påverka

Lars tycker att man i en ekonomisk förening, till skillnad från ett aktiebolag, har en fantastisk möjlighet att påverka företagets utveckling.

– Alla som har idéer och vill förändra något i föreningen har möjlighet att göra det. Det spelar ingen roll hur mycket skog du har, alla har en röst och det är lika för alla, vilket känns bra. Det här var min första motion och det var en positiv upplevelse och inte alls

svårt. Jag uppmanar medlemmar att ta chansen att engagera sig i utvecklingen av Södra och göra sin röst hörd. Det är definitivt värt ett försök, säger Lars avslutningsvis.

Text: Åsa Wernersson
Foto: Privat

Läs om medlemmen Rune, vars motion blev startskottet för Södras satsning på KL-trä, på sidorna 18-20.

Samköps
rabatter

SÖDRA

För dig som är
medlem i Södra

Kapa kostnader

Du som är medlem i Södra kan göra ännu bättre affärer med Samköpsrabatter. Anslut dig idag och få bättre priser på allt från bilar till verktyg, arbetskläder och hotell. Samköpsrabatter kostar inte ett öre – men kan spara dig mycket.

Kom igång här!

Skogsägaren och Södramedlemmen Christina Bondesson är en nöjd kund på Samköpsrabatter. Hon använder sina rabatter på Granngården, Swedol och Scandic.

Välkommen till samkopsrabatter.se

I en motion till föreningsstämman 2016 föreslog Rune Ahlander att Södra skulle undersöka möjligheten att producera KL-trä. Tre år senare stod den första fabriken färdig och i dag sysselsätter Södras organisation för KL-trä närmare 100 personer.

Populära vandringsleder går över Runes mark, som ligger mindre än en mil från Jönköpings centrum.

Runes dotter Susanna är arkitekt och bygger ett fritidshus av KL-trä.

Runes idé blev starten för satsning på KL-trä

Ett av skälen till att Rune Ahlander blev Södramedlem var att han ville vara delaktig i organisationens tekniska utveckling. Det har han verkligen lyckats med. Runes motion till föreningsstämman 2016 blev startskottet för den verksamhet som Södra i dag bedriver inom korslimmat trä (KL-trä).

Intresset för skog och trä kom tidigt för Rune Ahlander. Som barn fick han en liten yxa att hålla på med och i ungdomen hjälpte han ofta till i skogen och på föräldragården hemma i Aneboda.

– Men det riktiga intresset kom nog på de årliga skogsdagarna där bygdens markägare tävlade i gallring, minns Rune. Det var spännande, både att följa och att delta i.

Som 15-åring gick han en ungdomskurs i skogsbruk och sedan byggdes kunskaperna på med fler kurser och skogsmästarskola, innan anställningar inom bland annat Skogsstyrelsen och sågverksbranschen tog vid.

– Det fanns ett stort behov av rådgivning, pedagogik och utbildning inom skogen på den tiden, säger Rune. Det var något som engagerade mig mycket och på Skogsstyrelsen var jag bland annat delaktig i skapandet av ett utbildningsprogram där skogstjänstemän och skogsägare i hela landet fick lära sig mer om skogsmarkens ekologi och fördelarna med ett ståndortsanpassat skogsbruk.

Egen skog i Jönköping

Drömmen om egen skog föddes redan i ungdomsåren, men av olika skäl dröjde det innan den blev förverkligad. I slutet av 1990-talet kom möjligheten, då en fastighet i närheten av familjens radhus i Jönköping kom ut på marknaden.

– Det var rätt tillfälle för mig, säger Rune. Fastigheten såldes i olika delar och jag köpte den mest kuperade och produktiva delen. Det var cirka 50 hektar som även innehöll vandringsleder och en populär utsiktsplats 228 meter över havet, mindre än en mil från Jönköpings centrum. De kuperade markerna gjorde det till och med möjligt att se lite av skogen från soffan hemma i vardagsrummet.

I dag har Rune kvar cirka 25 hektar av skogen. Den mest produktiva och grandomierade delen sålde han till en granne för några år sedan. Han har även sålt mark och tomter där det har byggts bostäder.

– Nu har jag så pass med skog att jag kan åka dit, hugga björkved till braskaminen och

samtidigt känna att det är min lilla bit jag går på, säger han.

Mån om att vårda skogen

Han besöker skogen så gott som dagligen och är mån om att vårda den.

– Strövområdena är välbesökta och jag möter någon nästan varje gång jag är i skogen. Det är alltid trevligt. De som är där inkräktar inte på min möjlighet att bedriva skogsbruk och jag försöker kombinera produktion med naturvård. Senast avverkade jag en granskog som gränsade till ett nybyggt villaområde. I stället planterade jag björk, bok och lönn. Det gör området både ljusare och vackrare.

En del gran i 50-55-årsåldern har han kvar.

– Den växer bra och skulle förstås gå att avverka nu. Jag har även ett stort lärkbestånd som jag planterade år 2000. Det är gallrat tre gånger sedan dess.

Genom åren har han själv ägnat sig åt plantering och röjning samt en del gallring. Slutavverkningarna har Södra tagit hand om.

– Ganska nyligen fällde, kvistade och kapade jag 15-årig björk på ett självföryngrat område, säger han. Ett barnbarn hjälpte mig att dra ihop allt och sedan tog Södra ut det tillsammans med ris från hygget intill. Jag har även planterat björk tre år i sträck, bland annat tillsammans med min hustru, Margareta, samt med barn och barnbarn. I ett treårigt bestånd

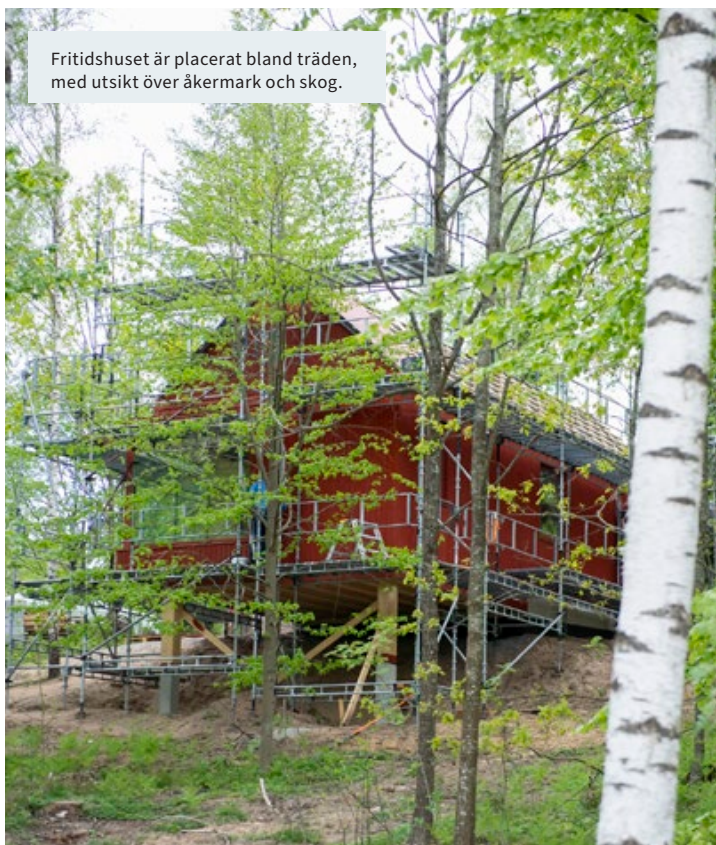
Invändigt ska väggarna av KL-trä endast behandlas med vitpigmenterad oljeväx.

Susanna Ahlander och maken Erik Hesby Johnsen.

Alla aspekter av inomhusklimatet förbättras i ett trähus, från värme och ljud till fukt och lukt, menar Susanna som har erfarenhet av att bygga med KL-trä genom sitt jobb som arkitekt i Norge.

Fritidshuset är placerat bland träden, med utsikt över åkermark och skog.

har björken redan stuckit i väg till 3-4 meters höjd. Det är Södras raketplantor, det.

Sådde fröet till KL-trä inom Södra

Södramedlem blev Rune kring millennieskiftet.

– Jag hade förstås haft med Södra att göra i många sammanhang under yrkeslivet och oftast varit imponerad av organisationen, säger han. För mig handlade medlemskapet till viss del om att träffa andra skogsägare och att få tillgång till rådgivning och kunskap, men framför allt ville jag vara delaktig i den tekniska utveckling som sker. Södra är duktiga på många områden som är kopplade till trä och ofta krävs det storlek för att driva den tekniska utvecklingen framåt. Dessutom tyckte jag att det var spännande med den kooperativa delen av Södra, att som enskild medlem både kunna påverka organisationen och få vara med och dela på vinsterna.

Påverkat organisationen har Rune verkligen gjort. Som mångårig förespråkare av hållbar husbyggnation i trä reagerade han när han en bit in på 2010-talet såg att det byggdes hus i Fristad av KL-trä från Österrike.

– Vi ska förstås inte behöva importera trä till skogsnationen Sverige, säger han. Det fanns vid den här tiden ingen svensk produktion av KL-trä söder om Västerbotten och det var knappast möjligt för ett enskilt sågverk att göra en satsning. Jag tyckte att Södra låg närmast till hands och skrev en motion till föreningsstämmen 2016. Där argumenterade jag för de miljömässiga, ekonomiska och tekniska fördelar som KL-trä har som byggmaterial.

Motionen gav resultat och redan 2019 stod en pilotfabrik för KL-trä klar i Värö. Eftersom efterfrågan var hög och det fanns möjlighet att ta andelar på en växande marknad, påbörjades projekteringen av en ännu större fabrik när den första fortfarande byggdes.

Hösten 2022 var den andra fabriken för KL-trä i Värö i drift, med tio gånger så stor kapacitet som den första. I dag sysselsätter

Södras organisation för KL-trä närmare 100 personer. Med råvara från medlemmarna har KL-trä tillverkats och levererats till över 200 projekt runt om i Norden och finns i allt från flerbostadshus till kommersiella byggnader. Målsättningen med verksamheten är att stärka Södras konkurrenskraft och kommersiella fokus, skapa avkastning till medlemmarna och bidra till klimatomställningen genom hållbart byggande i trä.

Rune vid en lärk som han planterade 2000.

– Det borde finnas fortsatt potential för KL-trä, säger Rune. Alla de positiva värden som skapas i ett flerbostadshus av trä finns också i ett enfamiljshus. Det kanske blir något dyrare med massivträ, men det borde kunna kompenseras genom att inte bygga onödigt stort. Träet ska räcka till mycket i framtiden och måste användas effektivt. Det är bättre att bygga mindre hus och sedan bygga till i ett senare skede om behovet uppstår.

Fritidshus i KL-trä

Just så har Runes dotter Susanna Ahlander resonerat. Hon och hennes två syskon har fått var sin tomt på en kulle i ett skogsbyn på Runes mark. Susanna är först att bygga och hon använder sig av just KL-trä från Södra. KL-trä har hon erfarenhet av från sitt arbete som arkitekt i Norge.

– Jag har jobbat ganska mycket med KL-trä, framför allt i norska skolor, säger hon. Nästan alla skolor vårt arkitektkontor, Holar, ritat är med KL-trä. Det har mycket med klimatavtryck att göra, men handlar också om träets överlägsna akustik och att materialet andas på ett sätt som ger ett bättre inomhusklimat.

Den filosofin har hon tagit vara på när hon har ritat familjens fritidshus i Sverige.

– Det är en annan känsla att komma in i ett riktigt trähus, menar hon. Alla aspekter av inomhusklimatet förbättras, från värme och ljud till fukt och lukt.

Huset är 55 kvadratmeter stort, med ett sovrum, ett badrum och ett kök som är öppet mot en umgängesyta med fin utsikt mot åkermark och skog. Ett litet sovloft finns också. Invändigt ska väggarna endast behandlas med vitpigmenterad oljeval, för att hindra att träet gulnar med tiden.

– Vi bygger så litet som det går, med möjlighet att eventuellt utöka med en länga i en vinkel från huset vid ett senare tillfälle, säger Susanna. Allt har gått väldigt smidigt. Grunden gjordes i vintras och skivorna av KL-trä lyftes på plats med hjälp av en kran i början av mars.

Eftersom huset är placerat inne bland befintliga träd var monteringen inte helt utan besvär, men på en dag var alla skivor på plats. Millimeterpassningen stämde.

– I sommar är allt färdigt. Det blir fint att ha ett ställe här så att vi kan komma på besök lite oftare. Pappa kommer förstås också att kunna utnyttja huset när han är i skogen.

Sina dagliga skogsturer planerar Rune att fortsätta med. Alltid finns det något att göra och titta på.

– Om inte annat kan jag väl alltid skrämra bort någon älg, skrattar han. Och så ska Susanna ha en braskamin i det nya huset, så vedhuggning får jag ägna mig åt i fortsättningen också.

Text: Stefan Hedner
Foto: Ejler Andersson

Samköps
rabatter

ASKOGMA

Utredningens förslag om ersättning vid inskränkningar i skogsbruket är helt i linje med Södras krav på ekonomisk kompensationsmodell.

Skogsutredningens förslag bra för familjeskogsbruken

Skogsutredningens förslag förbättrar situationen för familjeskogsbruken i Södra på ett väsentligt sätt. Framför allt gäller det förslaget om rätt till ersättning för markägare som drabbas av större intrång i form av förbud eller restriktioner.

– Många av förslagen syftar till att komma ifrån krångliga regler och byråkrati, och det är positivt. Kan vi dessutom få till en större rättssäkerhet för den enskilde skogsägaren, då blir det bra.

Det säger Stihna Johansson Evertsson, ordförande i Mönsterås skogsbruksområde och en av två förtroendevalda medlemmar som är engagerade i Södras arbete med skogsutredningen. Under våren har det arbetet fokuserat

på att ta fram ett remissyttrande på det delbetänkande som skogsutredningen, under ledning av Göran Örlander, har presenterat.

Här sammanfattar vi utredningens huvudsakliga förslag i delbetänkandet efter halva utredningstiden, och Södras syn på dem.

Ersättning vid inskränkningar

En regel som säkerställer rätten till ersättning vid inskränkningar

i skogsbruket som går utöver vad som är rimligt att markägaren ska tåla föreslås. Enligt den ska markägaren ha möjlighet att kräva att ett biotopskyddsområde, så kallat skogsmarksskyddsområde, bildas. Artskyddsreglerna omfattas av den nya regeln och inget ställningstagande krävs till om markanvändningen är pågående eller inte.

Enligt Jonas Larsson, ansvarig för att samordna Södras arbete

med skogsutredningen, förväntas förslaget minska den negativa incitamentsstruktur som nu råder, där det kan upplevas som en ekonomisk risk att utveckla naturvärden i skogen.

– I Södra ställer vi oss positiva till förslaget. Det är helt i linje med de krav på en ekonomisk kompensationsmodell som vi länge har efterfrågat, säger han. Stihna håller med.

– För mig är det en självklarhet

- Södra vill se ökad användning av flexibla skyddsformer, exempelvis tidsbegränsade skydd av typen arrendemodeller. De kan bättre beakta naturens dynamik och samtidigt minimera markintrång. Enligt Stihna Johansson Evertsson kan flexibla arrendemodeller där nästa generations möjligheter att bruka och äga skog inte avtalas bort leda till att fler skogsägare blir intresserade av tidsbegränsat skydd av skogen.

- Det behövs entydiga definitioner av skogliga begrepp som används i exempelvis rapportering och juridik liksom i utredningar och av myndigheter. Vi betonar att definitioner bör skrivas in i lag.

Utredningen har en parlamentarisk referensgrupp med representanter från alla riksdagspartier och en expertgrupp med bred representation av olika intressenter. Den ska också samordnas med andra pågående utredningar som miljömålsberedningen, artskyddsutredningen och utredningen om avskogningsförordningen.

Miljöpartiet besökte Södra i Mörrum

Under maj besökte Miljöpartiet, med riksdagsledamot Katarina Luhr, oss på Södra i Mörrum för att lära sig mer om textiltåtervinning och cirkularitet inom skogsbranschen.

Kläder och textil har vi använt i tusentals år, men att återvinna det i stor skala är något helt nytt. Det finns många utmaningar som behöver lösas för att ställa om industriprocesserna och inkludera återvunnen råvara i nya produkter. Södras initiativ OnceMore® har en enorm möjlighet att bidra när blandtextil återvinns och ny textilmassa produceras med hjälp av både förnybar skogsråvara och textilavfall.

För att lyckas behöver vi styrmedel som ökar efterfrågan på återvunnet material och sätta standarder på återvinningsfraktioner för att skapa ett homogent system i EU och världen.

Tillsammans med Miljöpartiet pratade vi om textilvärdekedjan och vilka förutsättningar som behöver vara på plats för att skapa ett nytt cirkulärt flöde av textil och kläder. Att gå från avfall till resurs kräver insikt i industriella processer och att vi kommer få biflöden även i cirkulära system.

Text: Magnus Källström Foto: Södra

Vid besöket i Mörrum träffades från vänster: Gunilla Fagerström, MP, Katarina Luhr, MP, Anders Englesson, MP, Theres Lorentzen, MP, Åsa Degerman, Södra, Maria Enarsson, Södra och Simon Roos, Södra.

att man som skogsägare ska känna sig trygg med att det utgår ersättning vid inskränkningar i brukandet och ägandet, säger hon.

Kostnadstak för kunskapsinhämtning

Ett kostnadstak för ytterligare kunskapsinhämtning är ett annat förslag från utredarna. Det innebär att markägaren ska bekosta upp till maximalt 3 procent av denna kunskapsinhämtning på berörd del av fastigheten. Underlag som krävs för att utreda ärenden enligt Miljöbalken och som går utöver denna kostnadsgräns bekostas av tillsynsmyndigheten.

– Att lägga ett tak för skogsägarens kostnader för kunskapsinhämtning, exempelvis i form av inventeringar, är positivt och näst intill en hygienfaktor, menar Stihna.

Markägaren bedömer om samråd behövs

Skogsutredningen föreslår även en ny modell för hur samråd ska gå till. I förslaget tas kopplingen mellan avverkningsanmälan och anmälan för samråd bort och bedömningen av om anmälan om samråd behövs faller på markägaren. Man slår också fast att det behövs tydliga föreskrifter

för i vilka situationer en anmälan krävs liksom en uttömmande lista av förutsättningar som avgör när skogsbruksåtgärder kräver samråd. Genom att formella beslut fattas kan överklagandetid beräknas. Därutöver föreslår man att sekretessen för arter inte ska gälla mot berörd fastighetsägare.

Förslaget är bättre än dagens system menar Jonas, men han ser ändå utmaningar med det.

– Det är bra att samrådsplikten förtydligas och att man skiljer samråd från avverkningsanmälan. Det borgar för större rättssäkerhet, förutsägbarhet och likabehandling. Men det finns också utmaningar i ett större egenansvar för markägaren.

Framför allt gäller det när och var samråd ska genomföras – här blir utformningen av en uttömmande lista central. För att göra det tydligare föreslår vi till exempel en skyldighet för Skogsstyrelsen att upplysa om när de anser att samråd bör ske, säger Jonas.

– Det är oerhört viktigt att skogsägaren kan känna sig trygg med när samråd ska hållas och inte, fastslår Stihna.

Text: Carin Bengtsson Foto: Johanna Nilsson

Stoppa dina viltskador!

Varje år skadas miljontals plantor av betande klövvilt. Stoppa skadorna på din mark med våra produkter.

Plantskydd flytande

- ✓ Långtidsverkande och effektivt
- ✓ Kan användas året runt
- ✓ Svensk naturprodukt
- ✓ Förpackning om 5 eller 10 liter

Beställ eller hitta återförsäljare på gylleboplantskydd.com

Plantskydd AB
Torsjö 444, 264 53 Ljungbyhed

Olof Svensson:
070-712 85 00 / olof@gylleboplantskydd.com

Konkurrenskraft i fokus för nya EU-kommissionen

Nya EU-kommissionen har jobbat snart ett år sedan EU-valet förra sommaren. I de initiativ som nu börjar ta form och presenteras kan den politiska inriktningen för mandatperioden skönjas. Ett tydligt fokusområde är konkurrenskraft, vilket välkomnas av Södra.

Södras bidrag till ny bioekonomi strateg

Med en ny bioekonomistategi finns möjligheter att addera reformer som stärker EU:s konkurrenskraft, resiliens och välbefinnande med bibehållna hållbarhetsambitioner. Sammantaget kan det leda till en starkt ekonomi, ett motståndskraftigt EU och ett minskat beroende av fossil energi och fossila råvaror.

Det slår Södra fast i sina inspel till strategin där ett antal förslag för att stärka den flerdimensionella hållbarheten inom EU presenteras.

För att påskynda utvecklingen av en hållbar cirkulär bioekonomi tar EU fram en ny bioekonomistategi. Syftet är att minska beroendet av icke-förnybara resurser, förvalta naturresurser på ett hållbart sätt, säkerställa livsmedelstillgång, begränsa och anpassa sig till klimatför-

ändringarna samt stärka den europeiska konkurrenskraften och skapa jobb.

Råvaruförsörjningen viktig
EU-kommissionen samlar nu in synpunkter till strategin på ett brett sätt och Södra har valt att ta chansen att bidra. Enligt Marcus Svensson, näringspolitiska chef på Södra, är råvaruförsörjningen en avgörande framgångsfaktor. En växande bioekonomi kan enligt honom bidra till att stärka

EU:s försörjningsförmåga och strategin bör ta sikte på att säkra framtidens råvaruförsörjning och en hållbar produktion av förnybara produkter.

– Vi föreslår därför att EU sätter mål för att öka tillväxten i de europeiska skogarna med 20 procent fram till 2050. Det bör göras i dialog med medlemsländer och mellan regioner som har gemensamma naturförutsättningar. EU behöver dessutom stimulera kunskap och forskning kring

återplantering, förädlade plantmaterial, ståndortsanpassning och inte minst kring skogsskador, sjukdomar och insektsangrepp, säger Marcus Svensson.

Avfall som resurs

Om EU vill anamma en cirkulär ekonomi och om målet är en mer resurseffektiv industri behöver avfall kunna användas som resurs och råvara, skriver Södra vidare i sitt inspel.

– När exempelvis End-of-waste

Ett viktigt initiativ är EU:s konkurrenskraftskompass som presenterades i början av året. Den ska stärka EU:s konkurrenskraft och minska produktivitetsgapet mellan EU och omvärlden.

– Det här är ett sätt att möta den politiska debatten inför valet 2024 och trycket på kommissionen att agera mot EU:s konkurrenstapp har varit stort från bland andra europeiska företag och industrier, säger Jenny Noël, EU-koordinator på Södra.

– Södra välkomnar att konkurrenskraften sätts i fokus och att viss lagstiftning ses över. Fortsättningsvis är det viktigt att det görs noggrannare konsekvensanalyser innan ny lagstiftning föreslås, där även effekter på konkurrenskraften beaktas.

Förenkling av befintliga lagar

En del i konkurrenskraftskompassen kallas Omnibus, berättar Jenny. Det är en serie lagstiftningspaket som ska förenkla befintlig EU-lagstiftning för att minska onödiga administrativa bördor, som exempelvis rapportering, och göra den mer effektiv och företagsvänlig. Kommissionen har också uppmärksammat att vissa lagstiftningar inte är helt förenliga med varandra och att det finns betydande överlappningar. Ett första paket, som presenterades i februari, innehåller förenklingar i bland annat direktivet om hållbarhetsrapportering, CSRD, och EU:s taxonomiförordning.

Jenny Noël, EU-koordinator på Södra.

– Södra tycker det är bra att EU-kommissionen tar initiativ till förenklingar. Men vi ser också att det är fler lagstiftningar som i nuläget inte kommer fungera i verkligheten och behöver förenklingar, däribland Avskogningsförordningen.

Ny giv för ren industri

Ett av EU:s nya initiativ är ”Den nya giv för ren industri” (Clean Industrial Deal) med fokus på att klimatneutralitet och konkurrenskraft ska gå hand i hand. Initiativet syftar till att göra utfasningen av fossila bränslen till en tillväxtmotor för EU:s industrier.

– Den här nya giv är ytterli-

gare ett exempel på att konkurrenskraften nu står i centrum i Bryssel, och belyser samtidigt vikten av en cirkulär bioekonomi som kan ersätta fossila material med förnybara som exempelvis trä, säger Jenny.

– Södra och skogsindustrin sitter på stor potential att fortsatt bidra till bioekonomin. Det behövs incitament för att driva på bioekonomins tillväxt samtidigt som det inte får skapas för mycket detaljregler som

riskerar hämma utveckling av nya tekniker och innovationer.

Bioekonomistategi

För att påskynda utvecklingen av en hållbar cirkulär bioekonomi tar EU nu fram en bioekonomistategi. Läs mer om Södras inspel till bioekonomistategin här nedan.

System för naturkrediter

Under sommaren förväntas EU-kommissionen presentera en färdplan för att ta fram ett system för naturkrediter. Ett sådant system skulle kunna göra det lönsamt att skydda och bevara naturen genom ett gemensamt marknadssystem.

– Generellt tycker vi i Södra att det är positivt att man ska kunna få betalt för åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden. Den här typen av försäljning sker redan idag, helt oreglerat, så någon form av minimikrav behövs. Men risken för detaljreglering är stor och frågan är hur systemet ska hänga ihop med annan lagstiftning. Frågan är komplex och det kommer att bli svårt att sätta regler för detta på EU-nivå, menar Jenny Noël.

Text: Carin Bengtsson
Foto: Adobe Stock och Södra

Se alla träden trots skogen

Ta kontroll över din skog idag – köp ett eget självkörande drönar-system med automatiskt bildanalysprogram.

Lanseringspris
49000 KR
Begränsat antal

Drönarstation kräver varken förkunskaper eller drönarkort och i priset ingår allt du behöver; laddstation, drönare, en padda och programvara – inget abonnemang eller andra avgifter tillkommer.

drönarstation.se

Certifieringen viktig för vårt hållbara skogsbruk

Certifiering av skogsbruk har spelat en avgörande roll i utvecklingen av det svenska hållbara skogsbruket och är därför något som Södra kommer att fortsätta att arbeta med.

– Vi anser att certifiering ökar skogsgårdens värden både ekonomiskt, socialt och miljömässigt, säger Tomas Rahm, skoglig specialist certifiering och hållbarhet på Södra.

Att certifiera sitt skogsbruk är enligt Tomas Rahm ett ställningstagande och en signal till marknaden och samhället för ett aktivt, långsiktigt och ansvarsfullt skogsbruk. Familjeskogsbruken i Södra beslutar själva om de vill certifiera sin skog och i dagsläget är cirka två tredjedelar av dem certifierade enligt PEFC (PEFC/05-22-11) och/eller FSC® (FSC-C014930).

Vissa skogliga aktörer har aviserat att man eventuellt kommer att lämna FSC® – hur ser Södra på det?

– Vad andra aktörer gör eller inte gör är inget vi kommenterar. Vi konstaterar att certifieringssystemen har bidragit till att utveckla det svenska hållbara skogsbruket och att våra kunder liksom många konsumenter efterfrågar certifierad råvara och certifierade produkter, säger Tomas Rahm.

Så Södra planerar alltså inte att lämna FSC®?

– Nej, certifieringen är viktig för oss, både ur ett marknadsperspektiv och ur ett skogligt

perspektiv. Kraven i certifieringsstandarderna i kombination med årliga uppföljningar och revisioner gör att vi hela tiden uppnår förbättringar i hur vi sköter skogen. På så sätt bidrar certifieringsarbetet till bättre och mer långsiktiga affärer för Södra.

Hur ser marknaden idag på certifieringen?

– I Europa är certifiering ofta ett krav för att vara godkänd som leverantör. Att kunna erbjuda en certifierad massa är en inträdesbiljett och konkurrensfördel och för att få leverera till den europeiska bygghandeln är det ofta ett krav att kunna erbjuda certifierade trävaror. Efterfrågan från våra kunder på PEFC- och FSC®-certifierade produkter är alltså hög och kommer med största sannolikhet att öka i framtiden. En konsumentundersökning som Södra genomförde i Sverige, Storbritannien, Tyskland och Nederländerna 2023 visar att allt fler bryr sig om hur skogen sköts och att en majoritet anser att miljömärkningar och certifieringar är viktiga både vid köp av kortlivade pappersprodukter och långlivade träprodukter.

Men nu skärper politiken kraven via förordningar och lagar – behövs certifieringen då?

– Vi tycker att frivillighet är bra och att grundprincipen i svensk skogspolitik med frihet under ansvar har tjänat den svenska skogen väl. Certifieringssystemen introducerades i stor skala i Sverige i mitten av 1990-talet och från de nationella skogsinventeringarna kan vi se att många faktorer har utvecklats positivt.

– På 1990-talet satte Sverige ett nationellt miljömål att öka mängden frivilliga avsättningar till 730 000 hektar till år 2010. Idag är drygt 1,3 miljoner hektar produktiv skogsmark frivilligt avsatt för naturvård, vilket motsvarar arealen produktiv skogsmark som är formellt skyddad av den svenska staten. Detta är till stor del ett resultat av certifieringssystemen, och skogsägarnas frivilliga avsättningar är ett mycket viktigt bidrag till det nationella naturvårdsarbetet, avslutar Tomas Rahm.

Text: Carin Bengtsson
Foto: Joel Dittmer

Ta hand om granbarkborre-angripna träd

Under vecka 21 började granbarkborren svärma i Östergötland. Det visar resultatet av Skogsstyrelsens svärmsövervakning som sker på fem platser i Södras område. Har du skog i de nordöstra eller östra delarna av Götaland är det nu dags att ta hand om skadade och angripna träd för att undvika fortsatta angrepp på stående skog.

Har det blåst ner träd hos dig eller om du drabbats av snöbrott bör du vara särskilt uppmärksam. Enstaka färsk vindfällen och snöbrott kan bli yngelplats för granbarkborren och skador på stormfälld skog kan snabbt sprida sig till den friska, stående skogen. Därför är det mycket angeläget att upparbeta dessa vindfällen så snart som möjligt.

Leta upp, registrera och forsla bort

När du letar efter granbarkborreangripna träd, sök först och främst i områden där du hade angrepp förra året, men även i beståndskanter och i äldre granskog.

Tidigt efter vårsvärmingen hittar du angripna träd genom att identifiera ingångshål på stammen från cirka 1,5 meters höjd och i uppåt, brunt bormjöl på barken, i barksprickor, på grenar och vid stambasen samt kåda som rinner från ingångshålet och ner på stammen.

Märk ut angripna träd med sprejfärg eller snitselband och registrera angreppen, gärna med hjälp av appen Min skogsgård under ”Insektskada”.

När du har identifierat och registrerat angripna träd är det viktigt att få bort dem från skogen medan granbarkborrarna fortfarande är kvar i trädet.

Från det att svärmingen börjar på våren tar det, beroende på vädret, 7-8 veckor innan den nya generationen lämnar träden. Så ju snabbare du avverkar och forslar bort träden desto bättre.

Södra uppmanar till självverksamhet. Kan du inte ta hand om de angripna träden själv, eller om angreppen är omfattande, kontakta snarast din rådgivare för hjälp.

Granbarkborressortiment

Granbarkborren har med sig en blånadssvamp in i trädet som efter några veckor missfärgar veden. Men så länge blånaden är yttlig är skadan på virket begränsad. Södra har ett särskilt sortiment för granbarkborre-skadat virke: Specialmassaved barkborre, 1600. Det ger dig bra betalt trots skadorna.

Särskilda regler gäller för granbarkborreskadorna i skyddad skog. Upptäcker du skador där, ta då kontakt med myndigheten och begär ett samrådsmöte.

Håll dig uppdaterad

Aktuell information om granbarkborren hittar du på Södras webb www.sodra.com/granbarkborre. Här finns information om bland annat åtgärder vid vårsvärmingen, hur du registrerar angrepp med hjälp av appen Min skogsgård, aktuellt virkessortiment och reglerna för det. Här finns också länk till Skogsstyrelsens svärmsövervakning.

FOGMAKER

NORDIC

Skydda liv och investeringar!

Brandskydd för motorrum och andra slutna utrymmen

Vattendimma under högtryck kväver elden och kyler området länge för att förhindra återantändning. Systemet är automatiskt och oberoende av elektricitet, och kan nu fås med 100% PFAS-fri släckvätska. Fråga efter Eco1!

Fogmaker finns installerat i 300,000 fordon i mer än 60 länder.

Läs mer och hitta en partner nära dig på www.fogmaker.se!

Södra satsar på skogsbruksplanen för ökad effektivitet och stärkt skogsägarskap

Skogsbruksplanen är ett centralt verktyg i skogsägarens planering och beslutsfattande, och har under många år sett ungefär likadan ut. Med medlemmarnas behov av kontinuerligt uppdaterad information om sin skog och planerade åtgärder för ögonen satsar Södra nu på utveckling av skogsbruksplanen och planläggningsarbetet.

Inom Södra pågår just nu en större satsning för att utveckla framtidens skogsbruksplan. Ny teknik, verktyg anpassade för användarnas vardag och nya arbetssätt ska tillsammans möjliggöra att både kunna möta medlemmarnas behov på ett bättre sätt och effektivisera planläggarnas vardag.

– Vi är nu på väg att ta ett tekniksprång som ger oss tillgång till automatiserad skoglig data på ett nytt sätt. Skogsbruksplanen är ett centralt verktyg i den skogliga planeringen och vi vill ge medlemmarna tillgång till ett ännu bättre beslutsunderlag för sitt skogsägarskap, säger affärsområdeschef Peter Karlsson.

Jonas Svensson

Ny teknik skapar nya möjligheter

Den 28 maj träffades Södras planläggare under en dag i fält för att bland annat testa den nya Planlägggarappen som är en del av satsningen på en utvecklad planläggningsprocess och planprodukt. Arbetet med att utveckla Planlägggarappen påbörjades under slutet av 2024 och Jonas Svensson arbetar som produktägare för Skogsspegeln och Planlägggarappen med en viktig roll i att leda utvecklingsarbetet.

– Jag började på Södra som planläggare en gång i tiden så det är väldigt roligt att få vara med i utvecklingen vi nu gör. Planlägggarappen kommer att ersätta dagens verktyg Skogsägarplan och lösa både insamling av data i fält, redigering av kartan och hela vägen till att få ihop en komplett skogsbruksplan, berättar Jonas.

Den skogliga data som skapas via ny fjärr-analyseteknik och via planläggarens arbete i appen kommer sedan till användning på flera olika sätt, till exempel genom att göras tillgänglig för medlemmarna i Min skogsgård. Södras rådgivare och entreprenörer är ytterligare exempel på personer som använder informationen på olika sätt.

– Framåt ser vi att skogsbruksplanen kommer att bli mer av ett levande dokument och det blir en förändring i arbetssätt för planläggare och flera andra. För medlemmarna innebär det till exempel tillgång till mer aktuell information och större möjlighet att jobba mer aktivt med sin skogsbruksplan. Det finns också kopplingar till andra initiativ inom Södra, som exempelvis skogsägaravtalet, säger Jonas Svensson.

Enklare och effektivare planläggningsarbete

Ett viktigt syfte med satsningen är att effektivisera planläggningsarbetet för att också kunna minska ledtiden för skogsbruksplanerna. För att utveckla ett så enkelt och användarvänligt verktyg som möjligt görs utvecklingen i nära samverkan med användarna. Mimmi Nilsson är en av de planläggare som varit mest involverad i arbetet.

– Det har varit väldigt spännande att jobba med det här och det märks att utveckla lyssnar. Vi har möten minst varannan vecka och vi testar oss fram tillsammans. Jag tror att det

är det som gör att det verkligen kommer att bli bra för oss som planläggare. Sedan gör vi ju det också för medlemmarnas skull, för att de ska få en bättre och mer användarvänlig plan.

Planlägggarappen, som är tänkt att lanseras brett under hösten 2025 för både interna och externa planläggare, används i en vanlig iPad.

Text: Kajsa Nilsson Foto: Johanna Nilsson

Fler röster från planläggarräffen

Robin Marsell, planläggare

– Det är första gången jag ser appen nu, men det känns lovande och ska blir roligt att testa vidare. Överlag känns det väldigt smidigt, man får mycket serverat på ett enkelt sätt. Det finns också en del saker att släpa vidare på.

Sara Lindespång, planläggare

– Det känns som att vi äntligen kommer att ha något logiskt att jobba med. Vi är ganska många unga och vi är inte vana vid de här gamla tunga programmen, men den här appen är enklare och mer logisk. Det känns som att vårt arbete kommer att gå mycket snabbare på sikt när man är inne i det.

Alexander Nilsson, produkt- och teknikutveckling

– Vi har en bra mix av kompetens i projektet för att kunna utveckla en digital produkt som verkligen är anpassad efter både användarnas och verksamhetens behov. En sådan här dag där vi testar i fält är väldigt viktig för att få ännu fler planläggares återkoppling kring vad som fungerar bra i praktiken, och vad som kan förbättras ytterligare.

Skogsägaravtalet väl mottaget av skogsägarna

Den 21 januari i år lanserades Södras tre långsiktiga samarbetsavtal; skogsägaravtal, skötselavtal och leveransavtal, som ersätter det tidigare förvaltningsavtalet. Under våren har tjänsten mottagits väl och i nuläget har 48 medlemmar tecknat skogsägaravtal och ytterligare ett tjugotal på gång. De som redan hunnit komma igång är mycket nöjda.

De nya avtalen, och främst skogsägaravtalet, bygger på en fördjupad relation och aktivt samarbete med medlemmen. Mattias Brantestad, förvaltare på Södra sen 2016, har varit med och utvecklat tjänsten

sätt att jobba, men jag tror att det gynnar alla parter, säger Mattias.

Tryggt och konkret

Två medlemmar som var med och utvecklade tjänsten och sen

Mattias Brantestad

har valt att fortsätta med den är systrarna Elisabeth Öhrnberg Karlsson och Catarina Brandt. Deras skogsfastighet utanför Nybro på cirka 170 hektar har varit i släkten sen 1940.

– Vi kan inte så mycket om skogsarbete själva, men är måna om att skogen ska må bra och vara vacker,

Systrarna och skogsägarna Catarina Brandt och Elisabeth Öhrnberg Karlsson

skötas korrekt och bära sig själv ekonomiskt. Det känns väldigt tryggt att få hjälp att avgöra vad som behövs för att uppnå det. Det är också bra att min son som gillar att jobba i skogen kan göra vissa delar själv och att Södra kan ordna med resten, säger Elisabeth.

– Skogsgårdsplanen är en bra produkt som ger en konkret bild över vad vi behöver göra i år och kommande år. Till skillnad från

skogsbruksplanen som är mer fast är skogsgårdsplanen en flexibel produkt som vi kan justera varje år om vår situation skulle förändras, säger Catarina.

Framöver kan du höra mer om Catarinas och Elisabeths tankar om skogsägaravtalet i Södragården podcast, håll utkik på [sodra.com/sodragarden](https://www.sodra.com/sodragarden)

Text och foto: Johanna Nilsson

Vi hjälper dig sälja skog och lantbruk.

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling har mäklare runt om i hela landet med specialkompetens inom just försäljning av skog och lantbruk. Vi vill vara en trygg partner i ditt livs största affär och finnas där för att stötta och svara på frågor från första mötet till att sista pappret är påskrivet.

I listan till höger hittar du några av våra kunniga mäklare, specialiserade på skog och lantbruk. Fler lokala mäklare går att hitta på www.lansfast.se/maklare.

LF Fastighetsförmedling

Aneby, Eksjö, Tranås & Ydre
Fredrik Lennings
0737-27 70 55
fredrik.lennings@lansfast.se

Blekinge
Linda Björnlund
0703-22 95 21
linda.bjornlund@lansfast.se
Mikael Pålsson
0700-91 79 17
mikael.palsson@lansfast.se

Falkenberg
Christian Nilsson
0769-41 85 06
christian.nilsson@lansfast.se
Katarina Söderberg
0790-66 41 70
katarina.soderberg@lansfast.se

Falköping, Tidaholm
Geggers Winbo
0738-67 08 36
geggers.winbo@lansfast.se

Hälsleholm, Kristianstad och Osby
Albin Nilsson
0701-44 37 18
albin.nilsson@lansfast.se
Mikael Pålsson
0700-91 79 17
mikael.palsson@lansfast.se

Jönköping, Vetlanda, Vaggeryd, Sävsjö & Värnamo
Lars Wesslund
0705-89 38 50
lars.wesslund@lansfast.se

Klippan, Perstorp
Martin Olofsson
0733-24 26 82
martin.olofsson@lansfast.se

Kronobergs län
Jonas Hellström
0705-14 46 33
jonas.hellstrom@lansfast.se

Kungsbacka
Philipp Bisping
0769-42 24 54
kungsbacka@lansfast.se

Kinda, Linköping & Åtvidaberg
Gustaf Eriksson
0703-51 05 77
gustaf.eriksson@lansfast.se

Lerum, Alingsås, Vårgårda, Herrljunga, Lilla Edet, Trollhättan & Vänersborg
Peter Eriksson
0706-61 85 52
peter.eriksson@lansfast.se

Mariestad, Töreboda & Gullspång
Rebecca Thornberg
0709-66 29 58
rebecca.thornberg@lansfast.se
Mjölby, Boxholm & Ödeshög
Caroline Perdegård
0761-15 32 11
caroline.perdegard@lansfast.se

Norrköping, Söderköping, Finspång & Valdemarsvik
Rebecca Regnander
0709-99 23 75
rebecca.regnander@lansfast.se

Nässjö
Kristen Hempel
076-112 17 00
kristen.hempel@lansfast.se

Sjuhärad
Henrik Dahlgren
072-145 37 27
henrik.dahlgren@lansfast.se

Skövde, Tibro & Hjo
Victor Koinberg
0703-32 74 00
victor.koinberg@lansfast.se
Jenny Blomberg
0733-92 13 36
jenny.blomberg@lansfast.se

Vara, Skara, Herrljunga
Therese Häggsjö
0706-64 45 38
therese.haggso@lansfast.se

Den gröna omställningen där skogen ska räcka till mer innebär en stor påverkan för skogsgråden. Bland annat kommer Södras satsningar framåt handla om att göra mer av varje träd snarare än att hantera mer volym, konstaterar Peter Karlsson.

”Jag gillar det folkliga och jordnära i Södra”

För drygt nio år sedan klev Peter Karlsson in genom dörrarna till Södra. Det var kombinationen av en fantastisk råvara och världsledande industri som väckte intresset för föreningen. Och en vilja att vara med och bidra. Sedan dess har han hunnit axla flera roller på Södra, sedan ett par år tillbaka som affärsområdeschef på Södra Skog.

– Jag är uppvuxen med skog in på knutarna och har en bakgrund i producerande industri. Södra kändes som en perfekt kombination av dessa världar och jag trivs med det engagemang och den långsiktighet som Kooperationen ger, säger Peter.

Peter är ekonom i grunden med inriktning på ekonomistyrning och många år i Södra har ägnats åt räkenskaper. Men han har också varit på Södra Wood och tillförordnad vd innan nuvarande roll. Är du en person som gillar utmaningar?

– Ja, så är det nog. Jag är nyfiken och tycker om att göra nya saker där man kan utvecklas. Sätta upp mål och sen jobba för att nå dem är en drivkraft. Och på Södra har jag haft förmånen att få testa olika roller och uppgifter, säger Peter.

Händelserika år

De senaste åren har varit ganska händelserika. Skiftet i råvarumarknaden med en efterfrågan som är större än utbudet, oron i omvärlden som präglas av geopolitik och lågkonjunktur och inte minst den gröna omställningen där skogen ska räcka till mer. Enligt Peter innebär det en stor påverkan med betydelse både för skogsgården och för Södras operativa verksamhet.

– Om vi börjar med den gröna omställ-

ningen så har vi i Södra i Södra ändrat hur vi jobbar med investering. Våra satsningar nu och framåt handlar om att göra mer av varje träd snarare än att bygga ut industrin för att hantera mer volym. Tittar jag i skogen så betyder skiftet i råvarumarknaden att skogsgården fått bättre betalt för råvaran, vilket är i linje med vårt uppdrag. Och att vi på Södra Skog måste jobba än mer proaktivt för att Södra ska vara förstahandsvalet för skogsägaren.

Hur vill ni göra det?

Människor i centrum

Det handlar om människor, att ha medlemmar och medarbetare i centrum och bygga från det. Det är också därför vi sett över våra erbjudanden och affärsmodeller, flyttat risk från den enskilde medlemmen till föreningen och jobbar med vår organisatoriska struktur och kultur för att varje medarbetare ska ha bästa förutsättningar att leverera, förklarar Peter.

I oktober förra året började Södra Skog arbeta i en ny organisation med nya arbetssätt för att stärka medlemsupplevelsen, medarbetarupplevelsen och konkurrenskraften. Nu pågår arbetet med att få allt att flyta för att sedan kontinuerligt utveckla och förbättra.

– Vi är på en resa där vi hela tiden lär oss. Och ibland, med tanke på hur snabbt omvärlden rör sig, så måste vi bygga vägen medan

vi går. Engagemanget för att bidra till resan är stort hos alla medarbetare och när den kraften rör sig åt samma håll så blir det bra, säger Peter.

Framåt kommer tempot och initiativen inte att avta. Under senvåren lanserades Viol3, Biometrias nya system för virkesinmätning i hela branschen, och tillsammans med Södras tidigare byte av affärssystem innebär det en del jobb. Men framåt framför allt möjligheter att på sikt vässa leveransen. Fokuset på att stärka medlemsnöjdheten och skapa mer tid för mötet med medlemmen blir extra viktigt.

– Vi vill ju att Södra ska vara förstahandsvalet, det är vad vi jobbar för. En trygg och stabil partner över tid, som hela tiden utvecklar erbjudandet. Sen ser jag den kooperativa formen som en av våra styrkor. Vi har både skogsgårdens och industrins resultaträkning att jobba med. Det ger kraft och engagemang som gör skillnad på marknaden.

Skapa förutsättningar för andra

Som ledare vill Peter gärna vara inne och detaljstyra utan lägger hellre tid på att skapa förutsättningar för andra och vara tydlig med riktningen där värderingarna är en källa till inspiration.

– Det kanske är kopplat till min uppväxt, men jag gillar det folkliga och jordnära i Södra, att vi har fötterna på marken. Sen gör

det mig stolt och glad när vi lyckas leverera resultat och gemensamt uppnår mål över hela värdekedjan. Det tycker jag verkligen vi lyckats utveckla under senare år, och smålänningen i mig hurrar också eftersom vi ofta blir effektivare. Resan mot målet handlar ju ofta om att hålla blicken framåt och örat mot omvärlden, säger Peter.

När vi pratar om stolthet visar Peter en bild på ett inramat medlemsbevis från 1944

Peter Karlsson gillar att sätta upp mål och att jobba för att nå dem är en stor drivkraft för honom. Privat tar det sig uttryck bland annat i en rad genomförda Vasalopp. I vintras blev han Vasaloppsveteran.

som han fick vid ett medlemsbesök. För bekräftelse få vi härmed meddela, att ni efter därom ingiven ansökan vunnit medlemskap i skogsägarföreningen, står det på brevet som en nuvarande medlem sparat sedan hans förfäder blev en del av Södra.

– Det gör en ödmjuk att få vara en del av en sådan resa. Man blir glad av stoltheten som finns både i brevet och hos den som förvaltar skogen flera generationer senare. Det är samma känsla som att se mina två döttrar utvecklas, det är fantastiskt, säger Peter.

Utmaningarna i omvärlden

Vi återkommer till utmaningarna i omvärlden, vikten av att hela tiden parera och navigera i osäkerhet. Bedömningen är att förändringen i råvarusituationen fortsatt kommer att vara en utmaning, det tänker Peter och hans kollegor möta genom att hela tiden vidareutveckla erbjudandet till skogsägaren. Men han ser också

att Södra behöver bidra än mer till synen på skogsbruk i samhället.

– Det där är en utmaning vi behöver förflytta tillsammans genom att visa vad vi står för och hur vi jobbar med skogen och dess värden. Familjeskogsbruken i Södra bedriver ett aktivt skogsbruk som är både hållbart över tid och nödvändigt för att människor ska ha det bra, konstaterar Peter.

Vad gör du själv för att må bra?

– Jag åker mycket längdskidor och blev Vasaloppsveteran tidigare i år vilket är jättekul. Du vet, jag gillar ju att sätta upp mål. Annars gillar jag att snickra, måla och renovera, det är avkoppling i vardagen. Sen när tillfälle ges tar jag gärna en bastu med efterföljande bad i Östersjön, det har nog blivit åtminstone ett bad i månaden sedan oktober. Det piggar upp! säger Peter.

Text: Johanna Martin
Foto: Magnus Källström och privat

Fakta om Peter

Bor: I hus i Virserum

Familj: Fru och två döttrar

Favoriträtt: En bra grillad köttbit och svärfars potatissallad

Lyssnar på i bilen: Mycket telefonsamtal med kollegor eller musik och där är jag allätare, men Bruce Springsteen är favoriten

Bästa skogsupplevelsen: När man åker skidor och solen går upp och du ser hur det ångar ur backen, det är magiskt!

Boktips inför sommaren: Det blir en del ljudböcker – jag gillar biografier över olika personer

ROTTICKA ÄR SKOGENS VÄRSTA SKADEGÖRARE – DITT BESLUT IDAG AVGÖR DIN FRAMTIDA SKOG

Stoppa rotröta

ROTSTOP[®]

BIOLOGISKT SKYDD MOT ROTRÖTA

Stubbbehandla gran, lärk och tall vid gallring och slutavverkning

Börja behandla i tid! Rottickan etablerar sig på färska stubbar när temperaturen överstiger 5° C. Infektioner från rottickan kan överleva upp till 40 år i stubbarna. Rottröten sprids vidare till angränsande träd i beståndet via rotkontakt, eller till den nya generationen som planterats efter slutavverkning.

Du riskerar att förlora upp till 30 000:-/ha – helt i onödan

Läs mer om hur du stoppar rotröta på
www.interagroskog.se

Viktigt! Behandla även vid avverkning av granbarkborreskadad skog.

Interagro
Skog AB

Använd växtskyddsmedel med försiktighet. Läs alltid etiketten och produktinformationen före användning.

Bra föryngringar viktiga för ökad tillväxt i skogen

TILLVÄXT I SKOGEN Med rätt skötsel kan skogens tillväxt öka och på så sätt bidra i kampen mot klimatförändringarna. Klimatanpassade skogar med hög tillväxt som ökar nyttan för skogsgården, Södra och samhället är därför en viktig del av Södras strategi. Målet är att öka tillväxten i medlemmarnas skogar med 20 procent till 2050, samtidigt som hänsyn tas till den biologiska mångfalden. Väl genomförda föryngringar är en viktig del i ökad skoglig tillväxt.

En bra och väl genomförd föryngring ger högre tillväxt än om du använder en mindre ambitiös föryngringsmetod, och dessutom förkortas omloppstiden. Många faktorer påverkar dock föryngringen och därför kan en aktiv uppföljning vara avgörande för resultatet.

De första åren efter föryngringsavverkningen är mycket viktiga för en lyckad föryngring och därmed en bra start på tillväxten i den nya skogen. Efter avverkningen ligger ju skogsmarken i träda och det gäller därför att få i gång föryngringen så snabbt som möjligt.

– Ju fortare ny skog kommer i gång att växa desto högre produktion får du på din fastighet. Hur intensiva föryngringsmetoder du använder kommer att påverka tillväxtresultatet. En dålig föryngring är omöjlig att reparera senare. Misslyckas du med föryngringen får du under hela omloppstiden anpassa åtgärderna efter ett dåligt utgångsläge, säger Henrik Holmberg, senior skogsskötselspecialist på Södra.

Trädslaget har betydelse

Valet av trädslag har stor betydelse för hur skogen växer. Detta styr du i föryngringen, men även senare i röjningen och förstagallringen. Rätt trädslag på rätt mark är viktigt för att skogen ska växa bra.

En intensiv föryngringsåtgärd innebär att du väljer det trädslag eller trädslagsblandning som är bäst för marken. Vid en mer extensiv föryngring med naturlig föryngring kommer däremot det

trädslag som lättast föryngrar sig på marken att dominera beståndet. Att ett trädslag har lätt för att föryngra sig behöver inte betyda att det på sikt växer bra.

I en framtid med förändrat klimat kommer det att bli allt viktigare med ståndortsanpassning, men även att jobba med flera olika trädslag, förklarar Henrik Holmberg.

– Inför föryngringsåtgärden är det viktigt att fundera på vad marken kommer att kunna producera när klimatet blir varmare och torrare. Tallen är ett trädslag som trivs på magra och torra marker, och här har vi de senaste åren ökat andelen sålda tallplanter från 5 till 35 procent.

Men även andra trädslag kan fungera på torrare marker.

– Lärken tror vi mycket på, men i Södra har vi haft utmaningar med vår fröodling så just nu råder det brist på lärkplanter. Douglasgranen är ett annat tänkbart trädslag i framtiden. Här är vi i Södra med och utforskar vilken härkomst som skulle kunna fungera bäst i södra Sverige. Hybridasp och poppel är två snabbväxande alternativ, men med utmaningar när det gäller till exempel viltskador och odlings-

säkerhet, säger Henrik Holmberg.

Han lyfter även fram björkens betydelse i framtidens skog.

– Mer björk i skogen ger en större variation. Södra jobbar nu intensivt med förädling av björk och har i år odlat fram och sålt fler björkplanter än någonsin tidigare. (Läs om Södras björkplanter och plantering med björk på sidorna 34-35.)

Kortare omloppstid

Med intensiva föryngringsmetoder ökar inte bara förutsättningarna för en god tillväxt i din skog genom att du får ett trädslag och ett förädlad skogsodlingsmaterial som producerar bäst efter markens förutsättningar. Du får dessutom en högre tillväxt

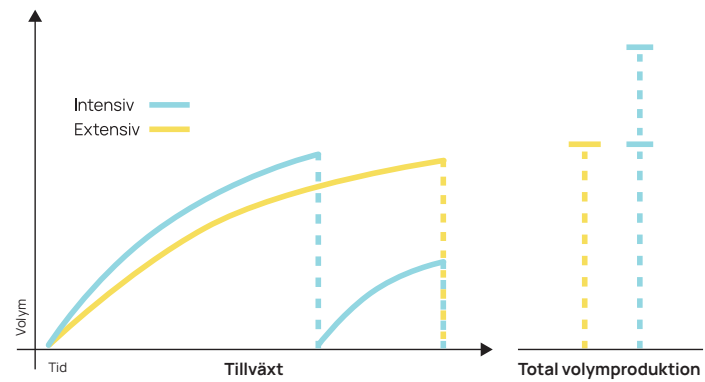
under en kortare tid än med mer extensiva metoder – du kortar omloppstiden. Med en kortare omloppstid kan en ny skogsgeneration påbörjas tidigare och tillväxten i den nya generationen kan läggas till den första (se illustrationen på nästa sida).

– Att korta omloppstiden innebär en betydligt bättre ekonomi för dig som skogsägare och motiverar den högre anläggingskostnaden för beståndet. Redan i förstagallringen får du ett kvitto på hur lyckad föryngringen har varit. Investeringen i en lyckad föryngring ger dig då en bra virkesproduktion och därmed ett bra ekonomiskt netto.

Kortare omloppstid handlar dock inte bara om ekonomi, utan

Recept för bra föryngring

- Välj rätt trädslag för marken
- Låt hyggesvilan bli kort
- Markbered med den metod som är lämplig för marken
- Välj planttyp som etablerar sig snabbt
- Välj planter med bra snytbaggesskydd
- Utför planteringen på ett bra sätt – planteringspunkten är särskilt viktig
- Följ upp planteringen
- Vårda din föryngringsinvestering genom att göra en tidig röjning där det behövs.

Snabb start och bra föryngringsmetod ger kortare omloppstid. Diagrammet visar två olika tillväxtscenarier. Den ena baseras på en ambitiös, intensiv föryngringsmetod (gul), den andra på en mindre ambitiös, extensiv föryngringsmetod (blå). Den intensiva metoden, där du styr mot en snabb etablering med ett trädslag som är rätt för marken, ger en kortare omloppstid och en för marken optimerad virkesproduktion. Den extensiva metoden ger längre omloppstid och möjligen också en trädslagsförädling som inte utnyttjar markens produktionsförmåga. Med kortare omloppstid kan du påbörja gallring tidigare och påbörja nästa generation skog cirka 20 år tidigare och på så sätt får du ytterligare 20 års volymproduktion på samma areal.

också om att förbereda sig för att minska riskerna kopplat till klimatförändringarna. Genom en kortare omloppstid för framför allt granskog minskar också riskerna för torkstress och angrepp av skadegörare som till exempel granbarkborre och rotröta. Det beror på att träden med ökad ålder blir mindre motståndskraftiga.

Med en kortare omloppstid kan man också snabbare byta trädslag på platsen till ett som är bättre lämpat för ståndorten i ett förändrat klimat.

Stora utmaningar

Även om du har haft ambitionen att göra en aktiv föryngringsåtgärd är det inte säkert att resultatet blir som du hoppas. Det finns alltså stora utmaningar med föryngringarna och det är många faktorer som inverkar på överlevnaden och tillväxten för den nya generationen skog.

Under flera år har Södra och andra i branschen haft problem med plantöverlevnad som legat omkring 70 procent efter tre tillväxtsäsonger. I samarbetsprojektet Föryngringskollen har Södra tillsammans med Skogforsk och åtta andra skogliga aktörer gjort en gemensam inventering som visar att 13 procent av plantorna inte överlevde sitt första år. Den främsta orsaken till att en föryngring inte blir bra är att det inte är

markberett före planteringen, eller att markberedningen inte är tillräckligt bra.

Ett annat vanligt skäl är att hygget är markberett men plantören väljer en olämplig planteringspunkt och plantan hamnar för nära humuskant eller i en grop. Detta hänger ofta samman med kvaliteten på markberedningen. Inventeringen i Föryngringskollen visar att planteringspunkten är särskilt betydelsefull för överlevnaden.

Uppföljning viktigt

Väder och andra faktorer som varierar mellan olika år inverkar också på föryngringsresultatet. Varje år är unikt och föryngringar kan drabbas av torka, för mycket regn, ovanligt mycket skadeinsekter, svampangrepp, viltbetning och frostsador som du som skogsägare måste vara observant på.

– Varje år följer ett antal sommarjobbare upp 150 föryngringar genomförda av Södra. Men tänk på att det är du som skogsägare som är ansvarig för att kontrollera att just din föryngring. Behöver du hjälpplantera så ska du göra det samma säsong som du planterat, eller senast året efter. Första åren efter planteringen är plantorna mycket känsliga för viltbete – vid behov behöver de behandlas med viltskyddsmedel, säger Henrik Holmberg.

Låt Södra göra jobbet

Att lyckas med plantering av skog kräver både tid och kunskap. Med Södras planteringstjänst får du:

- Plantering och uppföljning utförd av utbildade och certifierade plantörer
- Högkvalitativa planter
- Avvikelse från beställt antal på högst +/- 300 planter per hektar
- Uppdatering av skogsbruksplanen efter utförd åtgärd
- Arbetet utfört i enlighet med PEFC- och FSC®-standard

För mer information, kontakta din rådgivare.

Bättre föryngringar och ungskogsskötsel ger ökad tillväxt

Med hjälp av förbättrade föryngringsmetoder och ökad mekanisering i föryngringarna bedöms plantöverlevnaden i Södras föryngringar på sikt kunna öka från dagens 70 procent till 95 procent. Tillsammans med väl-skötta ungsogkar som är röjda på rätt sätt och i rätt tid skulle det leda till att

- det blir möjligt att följa ett skötselprogram som väger risk och ekonomi på ett rimligt sätt
- gallring kan genomföras vid lämplig höjd utan stor risk för stormskador och med netto för skogsägaren
- tillväxten ökar löpande med drygt 1 m³sk/ha och år (långt räknat) – på hela Södras medlemsmark ger det 2 miljoner m³sk.

Det är viktigt att skilja på själva utförandet av planteringen och uppföljningen av resultatet. Även om du följer framgångsreceptet för en lyckad föryngring (se faktarutan på föregående sida) kommer det att uppstå variationer och en aktiv uppföljning kan därför vara avgörande. Snytbaggens till exempel är ett av de allvarligaste hoten mot plantan. Dess angrepp varierar mellan olika år och mellan olika objekt beroende på en mängd olika faktorer och är svåra att förutsäga. Det första året eller åren efter plantering är avgörande för ett lyckat resultat och ansvaret för uppföljningen vilar i första hand på dig som skogsägare.

Läs mer om ungskogsskötselns betydelse för den skogliga tillväxten i nästa nummer av Södrakontakt.

Arbetet framåt

Södras styrelse har pekat ut föryngringsarbetets kvalitet som ett viktigt område för mekanisering och utveckling av ny teknik för en skonsam och effektiv föryngring. 2018 beslutades att göra en satsning för att förbättra kvaliteten på den skogliga föryngringen så att 90 procent av plantorna överlever. Det resulterade i projektet BraSatt som nu utvecklar ett system för markberedning och plantering som ger god plantöverlevnad.

Text: Carin Bengtsson Foto: NY Studio

Läs mer om BraSatt och planteringspunktens betydelse för föryngringsresultatet på sidan 36.

SÖDRA

Är det dags att lämna över?

Om du börjat fundera på att lämna över gården till nästa generation kan vi hjälpa dig och din familj hela vägen från planering till genomförande.

Läs mer om tjänsten på:
sodra.com/generationsskifte

Stark tillväxt för björk: Södras rekordleverans till medlemmarna

Våren 2025 levererade Södras plantskola i Falkenberg hela 900 000 egenodlade björkplantor till medlemmarna i Södra, vilket är en ökning med 125 procent. Rekordleveransen är ett resultat av både en ökad efterfrågan på björkplantor och en förbättrad produktionskapacitet. De nya förädlade plantorna har dessutom förädlingsvinster som stamraket och 21 procent bättre tillväxt jämfört med oförädlade plantor, vilket ytterligare stärker deras värde för skogsbruket.

Bakgrunden till satsningen på björkfröodling är att tillgången på förädlad björkfrö till odling av plantor med goda egenskaper som exempelvis hög tillväxt, raka stammar och finkvistigt virke, länge har varit begränsad. Samtidigt har skogsägarnas efterfrågan på björkplantor varit betydligt högre än vad Södra har kunnat producera och leverera.

Växthus för björkfröodling

Hösten 2016 byggdes därför ett växthus för björkfröodling vid plantskolan i Falkenberg, och 20 träd planterades. Ett idogt arbete inleddes för att ta fram högkvalitativa björkfrön – ett projekt som skulle ta sex år. 2022 blev det en liten skörd av björkfrö och skördarna 2023 och 2024 har varit bra. De insamlade björkfröna såddes på plantskolan under våren 2024, och våren 2025 kunde 900 000 plantor levereras.

Under de senaste 20 åren har Södra totalt levererat omkring 400 000 egenodlade björkplantor, en siffra som nu snabbt ökat tack vare satsningen. De nya plantorna, som heter Gødastorp, har visat sig ha 21 procents bättre tillväxt än självsådda björkar på den egna fastigheten.

– Det har varit ett intensivt arbete under många år och därför är det glädjande att vår satsning har visat sig vara framgångsrik. Björkplantor är en snabb och rolig produkt att jobba med. Vi har nu en modell och en metodik för hur vi jobbar med björkfröodling och nu väljer vi att skala upp produktionen ytterligare, säger Johan Henriksson, odlingsledare i Falkenberg.

Ett nytt björkväxthus har nu byggts som är dubbelt så stort som det gamla. I maj i år planterades det med 30-40 vårtbjörkar. Björkfröna som kommer att tas därifrån utgör därmed andra generationens fröodlingmaterial och kommer att heta Gødastorp 2. Det kommer att ta sex till åtta år innan fröerna är färdiga för plantering. Och de plantorna förväntas ge en tillväxtökning på 24-25 procent jämfört med självsådda björkar.

Intresset för olika trädslag ökar

Familjeskogsbrukens intresse för olika trädslag ökar och det gör också önskan om och kraven på större biologisk mångfald i skogen. Södra stödjer därför på olika sätt ett mer variationsrikt skogsbruk, bland annat genom att öka både den egna och skogsägarnas kunskaper om en bredare palett av skogsträd. Björkfröodlingen i Falkenberg ägs tillsammans med Sveaskog. Björkklonerna som används till fröodlingen kommer från Skogsforsks långsiktiga förädlingsarbete med björk som nu kan växlas upp genom en högre frö- och plantproduktion.

– Jag är imponerad av Södras långsiktighet och den gör att vi kan hålla på med fröodling. Vi tittar 10 till 30 år framåt; hade vi haft en kortare tidshorisont, hade vi inte hållit på med fröodling, säger Johan Henriksson.

Text: Åsa Wernersson
Foto: Joel Dittmer

Lars-Erik planterar björk för att möta klimatförändringarna och sprida risker

När klimatet förändras och granen inte längre är ett lika självklart val, väljer Lars-Erik Jonsson att tänka nytt. På sin gård Sjöboda utanför Ålem planterar han nu björk – både för att sprida riskerna i ett allt tuffare klimat och för att han tycker att björkbestånd är bland det vackraste som finns.

Lars-Erik är medlem i Södra sedan 1970 och femte generationen på gården Sjöboda som ligger vackert inbäddad i grönska utanför Ålem på den småländska östkusten. Lars-Erik har varit mjölkbonde i hela sitt yrkesverkssamma liv och har även skött skogen. Idag, 81 år gammal, är han fortfarande aktiv i skogen och förstagallar och röjer. I vinter har han huggit 100 kubikmeter massaved och brännved.

Sedan den rekordvarma sommaren 2018 har Lars-Erik haft stora problem med granbark-

borren och fått föryngringsavverka och göra ett flertal nyplanteringar.

– Jag har historiskt alltid haft gran, men har börjat tänka om de senaste åren. Här på östkusten har vi ett tufft klimat, med värme och mindre nederbörd, därför går det inte bara att fortsätta i gamla hjulspår. Jag har satt mer tall och nu testar jag för första gången att plantera björk.

Förädlade plantor

Lars-Erik planterar Södras förädlade plantor Gødastorp, som har 21 procent bättre tillväxt än vanlig självföryngring. Björken har halva omloppstiden mot granen, vilket också förbättrar kalkylen.

– Området som planterades är 2,4 hektar och omgärdas av åkrar och betesmarker. Granen som avverkades var 80 år, hade tyvärr mycket röta, så jag kände att det vore bra med en generation björk. Jag tycker också att det blir vackrare och ljusare med björken, säger Lars-Erik.

Men egentligen handlar det om riskspridning för Lars-Erik.

– Vi vet inte vad som kommer att efterfrågas i framtiden men att satsa på gran som inte kommer växa till en förstagallring på grund av vattenbristen är ingen mening. I stället ser jag framför mig ett fint björkbestånd med bra tillväxt som kanske kan bli en vacker möbel en dag. Under tiden kan vi, samt barn och barnbarn, gå och njuta av björkarnas sus.

Olika trädslag

Lars-Erik och hans fru Catharina har tre barn, men idag är det barnbarnet Love, 24 år, som visar mest intresse för skogsbruket. Han hänger med morfar Lars-Erik vid lediga stunder, och drar ihop massaved. Han är också med på planerna att sprida riskerna med olika trädslag i nyplanteringarna, så det finns hopp om en sjätte generation Jonsson i Sjöboda.

Planteringen av björkarna började vid påsk i år. Företaget som höll i planteringen heter Nero Skogsvård AB och det var Mariusz Kliber och Likaz Szymaniak som utförde planteringen.

– Här på östkusten med ett tufft klimat, är det noga att göra rätt från början, vilket innebär

att plantan måste komma rejält under jord och att trampa till ordentligt, så att plantan sitter ordentligt fast, då klarar sig plantan en månad utan vatten. Just björken är också lite känsligare i hanteringen än gran, så det gäller att plantera en planta i taget. Tar du upp flera och håller i handen, så bryts de gärna av. En björkplantering tar därför längre tid att genomföra än en granplantering, säger Mariusz.

Lars-Erik inspekterar planteringen och kan nöjt konstatera att arbetet är väl utfört. Plantorna sitter stadigt – det krävs kraft för att dra upp dem.

Med sitt beslut att att tänka nytt bidrar Lars-Erik till en mer klimatanpassad skog och banar väg för framtidens hållbara skogsbruk.

Likaz Szymaniak och Mariuz Kliber som arbetar hos Nero Skogsvård utförde planteringen hos Lars-Erik. Det tar lite längre tid att plantera björk än gran eftersom björk är känsligare i hanteringen.

Text och foto: Åsa Wernersson

GÅRDAR SÖKES!

KONTAKTA OSS – DET FRISTÅENDE FÖRETAGET

KUNSKAP – ENGAGEMANG – TRADITION – RESULTAT

Rolf Svensson Lantmästare/Fastighetsmäklare 070-814 12 01	Johan Harrysson Jägmästare/Fastighetsmäklare 073-051 45 11
--	---

LANTGÅRDAR

Jord & Skog: Förmedling, Rådgivning

Tel 0455-412 00, hk@lantgardar.nu, www.lantgardar.nu

Optimala planteringspunkter avgörande för framtidens förnygringar

Ett intensivt arbete pågår inom projekt BraSatt för att utveckla en robust och driftsäker markberedningsmetod som gynnar plantöverlevnaden.

– Att få till optimala planteringspunkter är avgörande för lyckade förnygringar. Det är ett utmanande arbete, men när vi lyckas blir de i världsklass, säger Anna Wallner, projektledare för BraSatt.

Södra satsar på ny avancerad teknik för bättre plantöverlevnad, skonsam markberedning och minskad risk för brist på arbetskraft. Ambitionen är ett koncept där en autonom maskin ska följa en planerad rutt där den ska hitta en framkomlig väg i terrängen, välja bra planteringspunkter, mata fram plantor, markbereda, plantera och återkoppla med nödvändiga uppgifter till skogsägaren. En självgående maskin för plantering har hittills utvecklats på prototypen BraSatt 01 och nu testas en ny metod för markberedning.

Tuff kravspec

Hög plantöverlevnad är avgörande för en lyckad förnygring och står därför högst på agendan inom projekt BraSatt. Här är en optimal planteringspunkt väsentlig och kravspecifikationen är därför tuff. Förutom att processen ska vara automatiserad så att markberedningen blir likadan varje gång, ska Södras metod för invertermarkberedning kunna användas på olika marktyper. Det är en markberedningsmetod som innebär att jorden vänds upp och ner och placeras på samma plats där den grävdes upp. Humus och vegetation hamnar i botten och bildar en kompost, och överst hamnar mineraljorden.

– Metoden ger en liten markpåverkan och är gynnsam för plantornas etablering och tillväxt genom att den minskar risken för att de ska bli både för blöta och för torra. Forskning visar också att en stor yta med minerajord runt plantan ger ett bra skydd mot snytbaggeskador, berättar Ella Bjelkered, ansvarig för markberedningen inom BraSatt.

Just nu är utveckling av den nya markberedningsmetoden i full gång.

– I den här fasen av projektet

fortsätter vi att förbättra metoden som behöver bli snabbare och mer robust. Samtidigt måste den vara skonsam mot marken, så den biologiska uppföljningen är viktig, berättar Ella.

Testa, förbättra, testa

Arbetet sker iterativt. Det innebär att man bygger, testar, samlar lärdomar, förbättrar och testar igen.

– På så sätt får vi successivt allt fler optimala planteringspunkter, säger Ella.

– Det är ett utmanande arbete, men när vi lyckas skapas planteringspunkter i världsklass, menar Anna.

Under fyra veckor i augusti-september genomfördes en första längre testperiod av markberedningsaggregatet utanför Veddige i Halland. Då skapades de första tusen planteringspunkterna, vilket gjorde tydligt vilka förbättringar som krävdes. Under den gångna vintern har bland annat hårdvara och styrsystem utvecklats vidare för att göra aggregatet ännu mer driftsäkert.

Under våren har nya tester genomförts på ett hygge utanför Värnamo och medan Anna och Ella nu väntar på resultaten från dem pågår också förberedelserna för nästa testperiod.

– Markberedningsaggregatet är fortfarande en prototyp och vi behöver fortsätta samla in lärdomar och hitta förbättringsmöjligheter. Vår förhoppning är att hinna med ytterligare en loop med förbättringar och tester innan semestern, säger Ella.

Södra driver utvecklingen

Inom projektet BraSatt utvecklar Södra teknik som behövs för att en ny metod för förnygring på sikt blir tillgänglig för skogsägare. Södra vill aktivt driva på förflytt-

ningen inom förnygringsteknik och söker aktivt samarbeten för fortsatt utveckling, kommersialisering och tillverkning.

Enligt Anna tar Södra genom BraSatt ett stort ansvar för utvecklingen av morgondagens förnygringsteknik.

– Vi vill vara en katalysator så att skogsägarna och medlemmarna i Södra på sikt ska få tillgång till ännu bättre förnygringar, vilket är grunden för familjeskogsbrukens framtida skogar, säger hon.

Text: Carin Bengtsson
Foto: Studio Dittmer

Viktig forskning och utveckling på Södras skogsfastigheter

Kanske har du någon gång deltagit i en skogsdag på någon av Södras egna skogsfastigheter. Dessa spelar en central roll i utvecklingen för våra framtida skogar och är värdar för ett brett område av forskningsprojekt och utbildningsinsatser, både Södras egna och sådana som sker i samarbete med andra aktörer.

Södra äger elva skogsfastigheter på totalt 10 000 hektar strategiskt placerade i Götaland. I början av året informerade Södra om att skogsinnehavet i Baltikum, på totalt 130 000 hektar, är ute till försäljning. Detta har dock ingenting med skogsfastigheterna i Götaland att göra, poängterar Joel Persson, chef för värdekedja och Södras egna enheter.

– Skogsfastigheterna i Götaland har vi för att bedriva forskning och utveckling, medan ändamålet med ägandet i Baltikum har varit av investeringskaraktär, säger han.

Utgångspunkt i medlemmarnas behov

Södras uppdrag handlar om medlemmarnas skogar och att förädla deras råvara för att skapa värde för skogsgården. Där har forskning och utveckling en viktig uppgift för framtidens skogar. Att Södra äger skogsfastigheter i Götaland gör att vi själva kan ta beslutet och bestämma hur länge vi vill bedriva våra forskningsprojekt, utan att behöva förlita oss på andra, förklarar Joel.

– Det ger oss frihet att utveckla lösningar som möter medlemmarnas framtida behov. Långsiktigheten är otroligt viktig och en enorm fördel med att vi äger egna skogsfastigheter, säger han.

Exempel på forskningsprojekt

På Södras skogsfastigheter pågår ett tiotal långsiktigt aktiva forskningsprojekt i samarbete med flera universitet. Där finns även ett hundratal olika försöks- och demoytor med olika tidshorisonter och syften för att utveckla framtida skogar i södra Sverige.

Vid Attsjö i Växjö kommun startar i år ett forskningsprojekt i samarbete med Linnéuniversitetet. Syftet är att undersöka hur skogens ålder påverkar förmågan att binda eller släppa ut koldioxid och andra växthusgaser. Mätningarna genomförs av forskare från Linnéuniversitetet, och projektet har beviljats både finansiering och plats för mätutrustning av Södras Forskningsstiftelse.

Ett annat forskningsprojekt som pågår handlar om intensivgödsling av ungskogar med målet att maximera produktionen med en optimerad gödsling. I södra Sverige gödslar man generellt inte, men på Södras skogsfastighet Dörarp i Ljungby kommun testar Södra tillsammans med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) sedan några år tillbaka hur gödsling påverkar tillväxten. Försöket har visat hur mycket skogen kan växa med god tillgång på näring och planen framåt är att bestånden kommer att

avvecklas inom tio år. Då kommer även mätningar på eventuellt läckage av näring från områdena göras innan projektet avslutas och slutredovisas.

Utbildning i fokus

Att ha egna skogsfastigheter ger även stora fördelar när det gäller utbildning och kunskapsspridning till medarbetare, medlemmar, samarbetspartners och andra intressenter.

– Vi har som mål att ännu bättre kunna nyttja våra skogar för att höja kunskapen och kompetensen. På flera av Södras fastig-

heter kan man exempelvis följa hela den skogliga värdekedjan. Det gör dem till bra komplement till alla de utbildningssatsningar som görs på många av medlemmarnas skogsfastigheter, säger Johan Karlsson, ansvarig för Södras egna skogsfastigheter.

– Det finns en stor potential att göra mer av utbildningsinsatserna på våra egna fastigheter, och därför har vi även fokus på att utveckla dem framåt, avslutar Johan.

Text: Carin Bengtsson
Foto: Alexander Hall

Södras egna skogsfastigheter

Södra äger följande skogsfastigheter i Götaland i syfte att bedriva forskning och utveckling samt genomföra utbildningar:

Attsjö, Växjö kommun 2 246 ha

Brunefall, Eksjö kommun 212 ha

Dörarp, Ljungby kommun 1 477 ha

Fåglebo, Högsby kommun 2 333 ha

Klenemåla, 2 fastigheter – en i Nybro och en i Emmaboda kommun totalt 1 180 ha

Sjundekvill, Vimmerby kommun 903 ha

Skyttens, Ljungby kommun 164 ha

Snödal, Varberg kommun 372 ha

Tiraholm, Hylte kommun 523 ha

Yxkullssund, Ljungby kommun 751 ha

Chans till ny karriär med skogliga masterprogrammet

Jonathan Högström, läser andra terminen på nya skogliga masterprogrammet vid Linneuniversitetet i Växjö. Programmet riktar sig inte bara till dem med en skoglig bakgrund. Det som krävs är en kandidatexamen på 180 poäng.

– Utbildningen är en fantastisk möjlighet för alla men särskilt för oss som vill byta bana till skog, säger Jonathan.

Som en del av Södras samarbete med IKEA och Linnéuniversitetet – The Bridge – Södra varit med att ta fram mastersprogrammet Skogsbruk för grön hållbar utveckling. Det är en masterutbildning som fokuserar på kunskap om och strategier för hur olika skogs-skötselsystem kan bidra till samhället genom skogens ekosystemtjänster.

– Kompetensförsörjning är en kritisk fråga för oss. Genom detta samarbete får vi kandidater som har tvärvetenskaplig bakgrund och kan bidra med nya kompetenser till vår skogliga verksamhet, säger Camilla Keen, lärande- och utvecklingschef Södra.

Jonathan har hittat rätt

Jonathan Högström är en av de studenter som läser andra terminen på nya skogliga masterprogrammet vid Linneuniversitetet i Växjö. Han säger sig ha hittat helt rätt med masterutbildningen Skogsbruk för en hållbar utveckling.

– Utbildningen är en fantastisk möjlighet för alla men särskilt för oss som vill byta bana till skog. För mig, med en bakgrund inom sociologi, blev utbildningen nyckeln till att kunna

följa mitt engagemang för skog och natur. Jag känner att jag hittat rätt; utbildningen är bred och ger många möjligheter.

Möjlighet att byta bana

Jonathan, som bor i Göteborg, har alltid haft ett starkt intresse för skog och natur. Han läste naturvetenskapliga programmet på gymnasiet och fortsatte sedan men en halv kandidat i molekylärbiologi.

– Efter biologistudierna ville jag få bättre koll på samhällsfrågor och började därför att läsa sociologi. Det visade sig vara mycket intressant och ledde till att jag tog en masterexamen i ämnet. Sedan dess har jag under tre år arbetat med socialförsäkringar på en myndighet, men har hela tiden känt att hjärtat klappat mer för natur och skog. Jag längtar efter att arbeta med något mer levande, men jag har känt att det är svårt att byta bana efter att ha gjort mitt val, säger Jonathan.

Förra våren råkade Jonathan av en slump se reklam för masterutbildningen.

– Jag kände direkt att detta var något för

mig, en fantastisk möjlighet för oss som vill byta bana. Mastern är på distans, vilket var en förutsättning för mig för att kunna kombinera mitt jobb och privatliv. Jag är tjänstledig och arbetar två dagar i veckan. Två veckor varje termin har vi träffveckor då vi är på plats i Växjö.

Deltagarna på masterprogrammet är i blandade åldrar och har olika bakgrund. Du är behörig för programmet om du har en kandidatexamen 180 poäng.

– Deltagarna är mellan 24 och 61 år. Vi har väldigt skiftande bakgrunder, med ekonomer, kommunikatörer, ingenjörer, biologer och de som är skogligt utbildade. Blandningen är utmanande men kul, säger Jonathan.

Olika bakgrund

De som inte har skoglig bakgrund börjar med en kurs i skogsbruk för att få en introduktion till ämnet. De som har en skoglig utbildning kan då välja en annan kurs. Lärarna är mycket förstående och anpassar undervisningen efter att alla inte har samma bakgrund. Utbildningen är lärarledd och omfattar två föreläsningar per vecka, vardera på cirka två timmar. Övrig tid, förutom träffveckorna, läser man själv.

Jonathan läser sin andra termin och hittills

motsvarar utbildningen hans förväntningar.

– Jag är jättenöjd. Vi får mycket konkreta kunskaper om skogen. Vi studerar skogsbruk, ekosystem, klimatnytta, kolbalanser, planer för kolinbindande skogar, sjukdomar, stormskador och bränder. För min del är jag särskilt intresserad av biologin kring sjukdomarna, och det är något jag vill fortsätta med. Jag skulle vilja forska kring växtpatologi, sjukdomar hos växter och träd, och koppla det till hur vi ska bemöta utmaningar med sjukdomar i produktionsskogarna.

Kurs om skogsbrukets digitalisering

En annan kurs handlar om skogsbrukets digitalisering, som innefattar fjärranalysverktyg som drönare och skanning, vilket är mycket aktuellt just nu.

– Vi kommer att vara med och utföra skanningar. Det är fascinerande hur man arbetar med kartorna genom att inhämta satellitbilder och skapa olika lager för att få fram detaljerade kartor.

Sista terminen kommer studenterna att genomföra ett examensarbete.

– Jag tror vi kommer att se en stor variation på arbeten. Det gemensamma för alla oss som går mastern är att vi vill jobba med skog och natur. Jag känner att jag hittat rätt och är driven och motiverad. Har du en längtan till skogen är det här en utbildning för dig, säger Jonathan.

Text: Åsa Wernersson
Foto: Södra och privat

Läs mer om The Bridge och den skogliga masterutbildningen här.

Hänsynskrävande biotoper Hänsynskrävande biotoper är områden som avviker från produktionsskogen. Det är områden med påtagliga naturvärden där hänsyn ska tas för att förhindra skador i och invid biotopen. Med skada menas skogsbruksåtgärder som förstör eller ger en påtagligt negativ förändring av biotopens särdrag, till exempel dess beståndsstruktur, markförhållande eller artsammansättning. Ibland behövs skötsel av området för att naturvärdena ska finnas kvar på sikt. I denna artikelserie berättar vi mer om hänsynskrävande biotoper och hur man tar en god hänsyn till dem.

Dåtidens hävd och brukande är nutidens naturvårdesskatt

Igenväxande hagmarker och lövängar är viktiga biotoper som bär på en rik biologisk mångfald. Dessa områden kännetecknas av en blandning av gräs, örter, hamlade/betade buskar och träd med knotigt växtsätt och ofta vida kronor. Många av träden har numera håligheter med mulm, tickor och svampar, döda grenar eller finns kvar som död ved i olika former.

Floran är ofta rik och varierad med växter som både tål och gynnas av djurens tramp. Här har betande djur tidigare hållit vegetationen i schack och format landskapet tillsammans med människan, som hamlade träden och samlade nötter eller bark för att dryga ut maten. Buskskiktet präglas av betestålga taggiga buskar, som slån, hagtorn och/eller hasselbuketter. När betningen upphör, börjar området att växa igen, vilket på sikt kommer att leda till en minskning av den biologiska mångfalden.

Hagmarker och lövängar är hem för många sällsynta och hotade arter, inklusive insekter, fåglar och växter. De öppna ytorna och de spridda träden skapar en unik livsmiljö. Exempelvis trivs fjärilar och pollinatörer i dessa miljöer, där de kan hitta föda och lämpliga platser för att lägga sina ägg.

För att bevara dessa värdefulla biotoper är det viktigt att återinföra betande djur eller genomföra andra skötselåtgärder som slätter.

Genom att aktivt förvalta hagmarker och lövängar kan vi säkerställa att de fortsätter att vara livskraftiga och stödja den biologiska mångfalden.

Naturvärden knutna till igenväxande hagmarker och lövängar

- En mångfald växt- och djurarter
- Tydligt inslag av äldre, grova träd som tidigare varit frivuxna
- Stort lövinslag
- Död ved i olika former och nedbrytningsstadier
- Insektsrika miljöer tack vare en variation av örter, buskar och träd
- Rikt fågelliv, fladdermöss och andra däggdjur som trivs i de insektsrika miljöerna
- Örter och fauna kopplat till äldre hävd

Skötsel

- Undanta miljöerna från traditionellt skogsbruk, det kan finnas behov av naturvårdande skötsel som att röja bort gran.
- Gör en plan för vilka värden som skall gynnas på kort och lång sikt.
- Spara öppnare partier (gläntor) och plantera inte igen dem.

Text: Maria Geivald
Foto: Tomas Rahm

Alla hänsynskrävande biotoper finns beskrivna i Målbilder för god miljöhänsyn som finns på Skogsstyrelsens webb.

Här har man valt att sätta en propp i diket och på så vis gynna alsumpskogen genom återvätning. Foto: Maria Geivald

Skyddsdikning, dikesrensning eller återvätning?

Vad är skillnaderna mellan skyddsdikning, dikesrensning och återvätning? Här reder vi ut begreppen och svarar på vad du får och bör göra och när det är lämpligt att låta bli att utföra åtgärden.

Dikning på skogsmark kan ha olika syften. Det är viktigt att skilja på skyddsdikning och dikesrensning och regelverken är olika för de olika åtgärderna.

Skyddsdikning

Skyddsdikning utförs på lågt liggande finkorniga jordar för att motverka att grundvattennivån stiger efter avverkning vilket orsakar syrebrist för de nya plantorna. Skyddsdiaken ska leda bort vatten endast under begränsad tid och får inte sänka grundvattennivån under den nivå som var innan beståndet avverkades.

Skyddsdikning kan medföra att nedströms belägna vattendrag och sjöar påverkas negativt på grund av att slam från skyddsdiakena transporteras dit. En viktig del i planeringsarbetet är att fundera över om det går att föryngra skogen utan att skyddsdika. Till exempel att använda självföryngring, föryngra under skärm, välja ett annat huvudträdsdrag, markbereda genom högläggning eller rensa ett befintligt dikessystem.

Skyddsdikning är en föryngringsåtgärd som används alltmer sällan då alternativen är flera och oftast bedöms som mer långsiktiga lösningar.

Läs om reglerna för skyddsdikning i faktarutan på nästa sida.

Dikesrensning

När du rensar ett dike är syftet att upprätthålla diket ursprungliga djup och läge. Det innebär att du inte får rensa djupare eller bredare

än vad som bestämts i ett tillstånd eller vad som kan visas vara senast lagliga djup. Du som verksamhetsutövare är skyldig att kunna visa vad som är senast lagliga djup innan du börjar med rensningen.

Behöver du dikesrensa?

Du ska enbart rensa de diken som bidrar till att bibehålla produktionen. Dikenas dränerande funktion är viktigast i unga bestånd på marker med lägre virkesförråd (< 150 m³ sk/ha). Att regelbundet avlägsna nedfallna träddelar och annat som orsakar lokala prop-par säkerställer dikenas funktion över längre tid och minskar behovet av maskinell rensning. Se även till att eventuella vägtrum-mor i systemet fungerar för att förlänga dikenas funktion.

Att rensa diken där rensningen inte kommer ha någon produktionshöjande effekt innebär inte bara en kostnad utan har även en negativ miljöpåverkan.

Du behöver inte anmäla dikesrensning om den utförs till samma djup och läge som det ursprungliga diket. Men om dikesrensningen är omfattande (mer än 500 meters dikessträcka) eller kan påverka naturmiljön väsentligt, ska det anmälas till Skogsstyrelsen. Är du osäker är det alltid bäst att anmäla.

Hänsyn, tillstånd eller dispens

När ett dike ska underhållas behöver du ta hänsyn till allmänna och enskilda intressen för att begränsa eventuell skada. Innan

rensningen bör du därför till exempel kontrollera:

- Finns det en fiskevårdsförening som kan påverkas, även nedströms det aktuella diket? Kontakta dem i sådana fall.

- Är diket biotopskyddat område? Beroende på tidpunkt och vilken teknik du använder kan du behöva ansöka om biotopskyddsdispens.

- Finns det fridlysta eller hotade djur eller växter i diket? Då kan du behöva visa särskild hänsyn och ansöka om artskyddsdispens.

- Omfattas platsen av Natura 2000-bestämmelser, naturreservat eller annat naturskydd? I så fall kan du behöva ansöka om andra dispenser eller tillstånd för respektive skyddsform.

Det är viktigt att planera arbetet innan det genomförs. Ofta räcker det med att rensa de sektioner av diken som är igensatta. Om rensning utförs i växande skog tas inte fler kantträd bort än vad som är nödvändigt för maskinens framkomlighet. Det är viktigt att försöka behålla beskuggningen av diken, eftersom solbelysta diken växer igen betydligt snabbare än skuggigt belägna diken. Här är det lämpligt att spara och gynna lövträd som bidrar till en varierad beskuggning, men även för att löven blir till föda för de småkryp som lever i diket. Det är också vik-

tigt att inte rensa sista delarna av ett dike som mynnar i ett naturligt vattendrag.

Dikning är en åtgärd som kan ha stor miljöpåverkan och därför är det viktigt att göra en naturvärdesbedömning innan en sådan åtgärd utförs. I denna bedömning måste man ta hänsyn till vilken inverkan ett dikesunderhåll kan ha på angränsande bestånd och om dikningen kommer att påverka värdefulla naturmiljöer längre bort.

Klimatanpassat skogsbruk

Klimatet har en stor påverkan på skogen och skogsbruket. Vi förväntas i framtiden få en högre medeltemperatur, mer och ojämnt fördelad nederbörd och fler extrema vädersituationer. När klimatet förändras behöver skogsbruket anpassas, för att vi ska nå ett långsiktigt och hållbart brukande av skogen.

Genom att gynna löv längs det igenväxande diket skapar man naturliga kantzoner inför kommande skogsbruksåtgärder. Foto: Per-Erik Larsson

Vad säger regelverket om skyddsdikning?

Skyddsdikning är en anmälningspliktig åtgärd enligt 14 § skogsvårdslagen. Det område som avses att skyddsdikas ska anmälas till Skogsstyrelsen senast sex veckor innan åtgärden påbörjas.

Det finns även bestämmelser om miljöhänsyn i 30 § skogsvårdslagen. De innebär bland

annat att skyddsdiaken ska avslutas innan de når sjöar och vattendrag och att åtgärder ska vidtas så att skadlig slamtransport förhindras. Dikenas djup ska begränsas och diken ska lämnas att växa igen efter att de uppfyllt sitt syfte.

Observera att ett dike som sänker den ursprungliga (före avverkning) grundvattennivån i marken betraktas

som markavvattnings- och kräver tillstånd och ibland även dispens från länsstyrelsen enligt 11 kapitlet i miljöbalken. Regeln innebär bland annat att skyddsdikning inte är tillåtet på mark som är blöt före avverkning. Alltså där grundvattnet ligger tätt under markytan eller på samma nivå och visar sig ofta som blöta eller mörka fläckar på marken.

Mer information
om skyddsdikning hittar du på Skogsstyrelsens hemsida

Hänsyn vid dikesrensning – vad säger målbilden?

- Varje dikesrensning föregås av en avvägning mellan produktionsnytta och negativ miljöpåverkan lokalt och på angränsande vattenmiljöer samt en planering av själva utförandet.
- Dikesrensning utförs enbart där bibehållen trädbevuxenhet kan förväntas.

- Dikessträckor som inte bidrar till bibehållen tillväxt lämnas orensade eller täpps igen.
- Dikessträckor med bäckliknande strukturer samt dikessträckor genom värdefulla sumpskogar och andra värdefulla våtmarksmiljöer lämnas orensade.
- Slamtransport förhindras till sjöar, vattendrag och värdefulla våtmarker.

Anlägg till exempel slamgropar, sedimentationsdammar och översilningsområden av tillräcklig dimension och avsluta rensningen med god marginal till sjöar och vattendrag.

- Åtgärder vid dikessträcka med forn- och kulturlämningar får inte skada lämningarna

Mer information
om dikesrensning hittar du på Skogsstyrelsens hemsida.

process och stoppa läckaget av växthusgaser från torven. Återvätning innebär att grundvattennivån på en plats höjs, många gånger i syfte att återställa hydrologin på en tidigare utdikad plats. Återvätning anses vara en kostnadseffektiv klimatåtgärd som också har positiva effekter på den biologiska mångfalden. Många arter, såsom groddjur, insekter, fåglar och fladdermöss, gynnas av grunda våtmarker i skogsmiljö. Att återställa funktionen i våra torvmarker skapar även en naturlig vattenreservoar då torvmarker har en förmåga att jämna ut vattenflöden och fyller på grundvattennivåerna.

Om huvudsyftet för återvätningen är att maximera nyttan för klimatet så bör vi fokusera på näringsrika och bördiga marker. Forskningen har visat att klimatnyttan är som störst i söder och sedan avtar ju längre norrut vi kommer.

Det finns en del osäkerheter med att återväta och detta är främst kopplat till risken för att öka utsläppen av metangas. Riskerna ökar om markerna är konstant översvämmade samt om växter som exempelvis vass och kavedun breder ut sig. Växterna fungerar då som sugrör som transporterar metan från djupare marklager direkt ut i atmosfären.

Vad ser vi i framtiden?

Från och med den 1 januari 2026 vill Miljömålsberedningen införa ett förbud mot nya och förlängda tillstånd för torvtäkter i Sverige. Förslaget har mötts av hård kritik från branschorganisa-

tionerna som är beroende av torrvärare för sina produkter. Skogsbranschen har idag påbörjat ett arbete med att testa att ersätta torv för framför allt plantskolornas behov med träfiber. Resultaten är än så länge positiva när man ser till tillväxten

av plantorna. Däremot är kostnaden fortfarande för hög för att materialet ska anses vara lönsamt.

Text: Maria Geivald och Anette Karinsdotter

EFFEKTIVT OCH MILJÖVÄNLIGT

HYLONOX

MEKANISKT SKYDD MOT SNYTBAGGAR

ORGANOX

Tel. 070-340 32 01 | 073-980 06 36
info@organox.se | www.organox.se

Vi stödjer och är medlemmar av FSC. Läs alltid etiketten och produktinformationen före användning.

Anpassa åtgärderna efter fåglarnas häckningstid

Alla vilda fåglar är fridlysta genom artskyddsförordningen. Det innebär att det är förbjudet att skada eller störa dem på olika sätt. Skogsbruksåtgärder som inte har någon negativ påverkan på fågelns population omfattas dock inte av förbuden. Men rätt åtgärd vid rätt tidpunkt är viktigt. Det är bra att ha med sig även när rotlagret tryter.

I flerskiktade, lövdominerade skogar utförs ingen åtgärd under fåglarnas häckningsperiod i april till och med juni. Åtgärder genomförs inte heller i lövskogar med ett rikt buskskikt eller som i övrigt har kända häckningsplatser för fåglar även om skogen inte är flerskiktad. Med flerskiktad skog menas att där är mer än två skikt. Dessutom ska alla typer av skogsbruksåtgärder, samt dikning och vägbyggnation, som kan påverka sällsynta och hotade fågelarter undvikas under deras häckningstid, vilken ibland kan vara utanför perioden april – juni. Detta är rådgivarens ansvar, men ibland kan det vara svårt att förutse hur området förändras från en säsong till en annan så ha gärna fågelskyddet i åtanke.

Varför är skiktade skogar så viktiga för fåglar?

För skogens fåglar är särskilt tre faktorer viktiga: tillgång till mat, boplatser och skydd. I en skiktad skog kan fåglarna lättare hitta skydd mot rovdjur och där finns oftast fler möjligheter att hitta föda och boplatser. Dessa faktorer behöver inte finnas överallt, men det är viktigt att det inom artens revir finns de rätta förutsättningarna för en lyckad häckning för att populationen ska kunna finnas kvar över tid.

Text: Maria Geivald Foto: Per-Erik Larsson

Artobservationer i Min skogsgård

Att värna den biologiska mångfalden är en förutsättning för ett hållbart skogsbruk. Enligt lag- och certifieringskrav har du som skogsägare ett ansvar för att känna till förekomsten av rödlistade och fridlysta arter i din skog, något som kan vara en utmaning.

För att hjälpa dig i det här arbetet har Södra ett kartsiktigt med artobservationer som du bland annat kommer åt i appen Min skogsgård. Data till kartsiktet kommer från Artportalen, som drivs av SLU Artdatabanken vid Sveriges Lantbruksuniversitet. Artförekomster rapporteras bland annat in av myndigheter, forskare och privatpersoner. De data som visas i Min skogsgård är samma urval av naturvårdsarter (rödlistade och fridlysta arter med flera) som Skogsstyrelsen gjort i Skogens pärlor. För artfynden finns länk till Artportalen för mer information om den påträffade arten.

Text: Therese Lindström Foto: Tomas Rahm

Tallticken är en parasitsvamp som orsakar vitröta (ringröta) i veden. Den växer nästan uteslutande på stammen av levande, gammal tall, ofta högt upp vid sår eller grenarr. Lämplig hänsyn är att spara tallgrupper på hygget, en lite större vid fyndet, och föryngra med tall för att säkerställa både nuvarande och framtida substrat.

Så här använder du artsiktet i appen Min skogsgård:

1. Gå till lagerväljaren i kartan och aktivera lagret "Artobservationer".
2. Nu syns aktuella artobservationer som gröna punkter i kartan.
3. Klicka på en punkt för att öppna upp informationen om den. Cirkeln som aktiveras runt illustrerar noggrannheten på observationen.
4. Skrolla för att se mer information. Vill du veta mer om arten eller observationen kan du klicka dig vidare till Artbanken och Artportalen via länkarna.

Om du själv hittar en art som du vill markera i kartan i Min skogsgård kan du lägga till en anteckning under droppsymbolen. Om du vill rapportera in fyndet till Artportalen gör du det via deras hemsida.

Skogens arter I denna artikelserie berättar vi om olika arter som finns i skogen. Förhoppningen är att ge dig som läsare och skogsägare mer kunskap om olika arter och öka ditt intresse för det myller av mångfald som du kan hitta i din skog.

Brunlångöra – en vanlig men fascinerande fladdermusart

Brunlångöra (*Plecotus auritus*) är en av Sveriges vanligaste och mest karakteristiska fladdermusarter. Med sina ovanligt stora öron som är cirka 3 centimeter långa och spetsiga öronflik (tragus) är det inte svårt att förstå hur de fått sitt svenska namn. Arten förekommer i stora delar av Europa och är anpassad till ett liv i skogsområden, parker och trädgårdar. Brunlångöra har en kropps-längd på cirka 4-5 centimeter och en vingbredd på 25-30 centimeter. Dess stora öron, som är nästan lika långa som kroppen, används för att registrera ljud i mörkret.

Genom ekolokalisering (ljudet studsar tillbaka) av de högfrekventa läten de sänder ut läser de av omgivningen och kan därigenom orientera sig i mörkret. Arten förekommer främst inne i skogen, gärna i löv- och blandskogar, och har ett mycket speciellt jaktbeteende. Den flyger tätt intill träd och buskar eller lågt över marken där den plockar insekter och spindlar direkt från blad, grenar och grässtrån. Arten kan även ryttla, där den står stilla i luften med fladdrande vingar.

Text: Maria Geivald Foto: Jens Rydell

Brunlångöra och skogsbrukets hänsyn

Brunlångöra (*Plecotus auritus*) är en fladdermusart som är beroende av äldre skogsmiljöer och varierande landskap för sin överlevnad. Den föredrar skogar med gamla träd, håligheter och rikligt med insekter som utgör dess föda.

Tänk på det här vid skogsbruksåtgärder

- **Bevarandet av gamla träd:** Gamla lövträd, hålträd och död ved är viktiga för arten eftersom de ofta fungerar som viloplatser och yngelkammare.
- **Mosaik i skogslandskapet:** Blandade skogar med varierande ålder och täthet skapar en gynnsam livsmiljö.
- **Bevarande av öppna gläntor, kantzoner och skogsbryn:** Dessa miljöer är viktiga jaktmarker där brunlångöra fångar insekter.
- **Skydda vattennära miljöer:** Vattendrag och våtmarker är viktiga jaktområden för brunlångöra.

GÅRDSFÖRMEDLING

Gårdsförmedling innebär stora beslut för både säljare och köpare, detta brukar beskrivas av många som livets största affär. Vi erbjuder en trygg och jordnära förmedling efter dina önskemål och förutsättningar. Vår kompetens gör att vi förmedlar alla typer av gårdar, från den mindre hästgården till den större egendomen.

VI ÄR UTBILDADE INOM skog, ekonomi och gårdsförmedling och har tillsammans arbetat många år inom skogsbranschen. Vi är en professionell samarbetspartner med ett omfattande nätverk inom branschen.

VI ÄR EN LOKAL AKTÖR och är verksamma främst i Kalmar, Kronoberg och Blekinge län – det vi kallar Sydost. När du vänder dig till oss, för rådgivning eller förmedling, kan du vara säker på att vi förstår din situation och dina behov.

ÄR DU I BEHOV AV FÖRÄNDRING inför framtiden eller vill ha ett bollplank avseende ditt ägande – tveka inte att kontakta oss – din gårdsmäklare i Sydost. **Välkommen!**

 Erik Holgersson, 072-524 87 00
Skogsingenjör & Fastighetsmäklare

Gustav Holgersson, 072-524 97 00
Skogsmästare & Fastighetsmäklare

Grönvägen 2 D, 382 40 Nybro | www.gardsmaklare.se | info@gardsmaklare.se

 GÅRD & SKOG
FÖRMEDLING – RÅDGIVNING – EKONOMI

”För mycket vi och dom i älgförvaltningen”

Under våren 2025 har en pilotutbildning genomförts i Götaland som stöd för att utveckla samarbetet i älgförvaltningen. Målet har varit att ge jägare och markägare kunskaper och verktyg för att lättare kunna komma överens om lokala mål för klövviltförvaltningen.

Det var Södra, Svenska Jägarförbundet och Sveaskog som tog initiativet till utbildningspiloten med stöd av de åtta länsstyrelserna i Götaland. Drivkraften var att försöka hitta ett sätt att bryta det mönster av högt tonläge som under längre tid har färgat debatten om klövviltförvaltningen i delar av Götaland. Sammanlagt har närmare 30 jägar- och markägarrepresentanter deltagit i utbildningspiloten.

Mikael Schouenke, jägarrepresentant i Emåns älgförvaltningsområde, välkomnar initiativet: – Det har blivit alldeles för mycket ”vi och dom” i älgförvaltningen. Markägarna kör sina utbildningar, jägarna sina, men det är viktigt att vi får samma utbildningar oavsett mandat, så att jägare och markägare kan få större samsyn i frågor som rör klövviltförvaltningen.

Morgan Eriksson, markägarrepresentant och Mikael Schouenke, jägarrepresentant.

Morgan Eriksson är markägarrepresentant i Halland Östra älgförvaltningsområde och också en av deltagarna. – Det är väldigt bra med en utbildning som handlar om att hjälpa människor att visa respekt för varandra och lyssna på varandras argument. Det blir kanske lättare att tillsammans ta till sig den fakta som finns om man kan sänka axlarna lite, säger han.

Bra betyg

Deltagarna fick i efterhand svara på en enkät om vad de tyckte om utbildningen. Av 29 deltagare var det 22 som svarade. Medelbetyget för utbildningen som helhet blev 3,8 av 4 (=mycket bra) och samtliga respondenter svarade att de skulle rekommendera andra ledamöter i älgförvaltningsgruppen att delta i en liknande utbildning om det fanns möjlighet.

Utbildningen har handlat om hur man bygger en robust möteskultur genom tydliga mötesramar och gemensamma spelregler, om hantering av utmanande samtal och om vad det är som får konflikter att uppstå och ibland eskalera.

Så här skriver en av deltagarna i en anonym kommentar: – Denna eller liknande utbildning borde vara obligatoriskt efter att man fått Länsstyrelsens förordnande som ledamot i en ÄFG. Detta för att minska tidigare polarisering och få framgång i klövviltförvaltningen som skulle gynna alla berörda parter som markägare, jägare, trafiken och även kvalitén på alla klövviltspopulationerna.

Nästa steg för Södra, Svenska jägarförbundet och Sveaskog blir att tillsammans försöka få länsstyrelsernas hjälp med att skala upp konceptet så att många fler kan få tillgång till den.

Text: Malin von Essen
Foto: Mattias Siljefjord och Privat

Älgförvaltningsgruppernas uppdrag

Älgförvaltningsgrupperna är ett samarbetsorgan mellan markägare och jägare som på uppdrag av länsstyrelsen ska samordna förvaltningen av älgstammen inom ett älgförvaltningsområde. Det innebär att:

- följa upp och utvärdera älgstammens utveckling
- ta fram en älgförvaltningsplan för området (3 år) som bidrar till att skapa balans mellan älgstam, foderresurser och skogsskador,
- minska risken för viltolyckor i trafiken,
- samverka med de älgskötselområden som ingår i älgförvaltningsområdet kring mål och åtgärder så att hela förvaltningen hänger ihop.

Lärandemål för pilotutbildningen

Deltagarna har fått:

- konkreta mötesverktyg
- träning i ett aktivt lyssnande
- ökade kunskaper om att förebygga konflikter och undvika konflikteskalation
- dela erfarenheter med ledamöter i andra älgförvaltningsgrupper.

Kontakt:

Carl Johan Olsson, ansvarig kooperation, Södra: 0470-893 06

Anders Nilsson, riks jaktvårds konsulent, Svenska jägarförbundet: 010-584 70 63

Rickard Sandström, chef markaffärer, Sveaskog: 010-544 96 73

Medlemmar lärde mer om röjning och fabin

Hur röjer du för att både få en fin växande ungskog och mer foder till viltet, och hur inventerar du betestrycket på sin fastighet? Det fick närmare hundra medlemmar veta mer om på skogskvällar i Hajom och Vänga i Marks skogsbruksområde i början av april.

Per-Erik Svensson, förtroendevald och säkerhetsinstruktör, visade deltagarna skillnaderna mellan en orörd björkungskog, en som var lätt röjd (3 500 stammar per ha) och en som var hårdare röjd (2 000 – 2 200 stammar per ha). Han visade också hur man planerar en röjning, det vill säga vilka stammar som bör väljas och varför.

Deltagarna fick också veta hur man ska tänka för att spara på de trädslag som viltet gillar, nämligen rönn, asp, säg och ek (RASE), men

även att enar och redan betade tallar ska stå kvar som foder åt viltet. Ett tips för att generera mer foder åt viltet som Per-Erik delade med sig av är att knäcka en björkstam (eller en rönn) i stället för att ta ner den med röjsågen – då skjuter trädet mer skott och viltet kanske låter bli övriga träd.

På skogskvällarna fick man också lära sig mer om fabin – fastighetsvis betestryckinventering, av bland andra Inger Toompea, viltombud i Marks skogsbruksområde som har ett stort intresse för viltanpassad skogsskötsel för bra kvalitet för både skogen och viltet.

Hon berättade att fabin har tagits fram av Södra för att man ska kunna beskriva betestrycket på fastighetsnivå. Den är ett gratis komplement till älgbetesinventeringen, Äbin, men ersätter inte den, och kan fungera som ett bra underlag för samråd i älgskötselområdena.

Nedknäckt rönn som skjuter nya skott ger mycket foder åt viltet.

Många medlemmar deltog på skogskvällarna i Mark – bilden är från kvällen i Hajom.

– På håll ser kanske din ungskog fin ut, men hur ser den ut när du kommer lite närmare? Är björkarna eller tallarna betade? Kommer det någon RASE?

– Genom att varje vår, innan lövsprickningen, använda dig av fabin kan du enkelt med mobil eller platta och ett mätspö i handen själv inventera dina föryngringar. Du kan använda metoden från det att trädens medelhöjd är 30 cm tills de når 3 meteters höjd

och den underlättar verkligen dina framtida skogsskötselåtgärder, berättar hon.

Förutom Per-Erik Svensson och Inger Toompea deltog Lars-Erik Johansson, Daniel Karlsson, Torbjörn Rydfalk och Ruben Enoksson på skogskvällarna om röjning och fabin.

Text: Carin Bengtsson
Foto: Inger Toompea och Per-Erik Svensson

Mer information

om fabin hittar du på webben [sodra.com](https://www.sodra.com). Har du frågor är du välkommen att kontakta viltombudet i ditt skogsbruksområde.

Södra satsar på forskning kring skog och vilt

Södra vill utveckla kontakterna med forskningen inom området skog och vilt, förmedla ny kunskap till medlemmarna och stärka sin position på området. En ny skog- och viltspecialist har därför anställts.

– Jag ska fortsätta arbetet med att förverkliga Södras viltstrategi. Framför allt handlar det om att satsa på vetenskapsbaserat viltförvaltning och att vi ska vara samlade kraft i viltfrågor i Götaland, säger Matej Domevscik.

Matej Domevscik

Matej kan mycket om ämnet skog och vilt. Efter en kandidatexamen i biologi från Slovenien och en masterutbildning inom viltekologi från SLU i Umeå har

han nu avslutat en doktorandtjänst i skogsföryngring vid SLU i Alnarp. – Jag var engagerad i olika projekt kring vilt långt innan jag kom till Sverige för tio år sedan. Det var faktiskt en föreläsning om skandinaviska brunbjörnen som

först fick upp mina ögon för viltstudier i Sverige. Jag har skaffat mig en gedigen kunskap och erfarenhet av skog- och viltfrågor från både norra och södra Sverige, och

i kombination med mitt breda kontaktnät av forskare ska jag nu ta mig an de komplexa och ibland lite besvärliga viltfrågorna utifrån Södras perspektiv, säger han. Nu vill Södra fortsätta satsa mer på faktabaserad vetenskap och kunskapen inom flerartsförvaltning, viltfoder och repellenter ska stärkas.

– Matejs uppdrag är att utveckla kontakten med forskningen inom dessa områden, förmedla ny kunskap till olika delar av Södra, bland annat medlemmarna, och långsiktigt stärka vår position inom området, säger

Magnus Petersson, chef för skoglig utveckling.

Han berättar att Matej ska vara länken mellan akademien, Södra och andra skogsföretag inom viltfrågor och initiera nya forskningsprojekt.

– Vi har börjat samarbete med andra aktörer inom viltforskning i Götaland för att arbeta med våra gemensamma utmaningar, men med mina erfarenheter vet jag att det kräver långsiktigt och uthålligt arbete, säger Matej Domevscik.

Text: Carin Bengtsson
Foto: Södra

Batteridrivna röjsågar testas i fält med positiva resultat

För att minska användningen av fossilfria bränslen och förbättra arbetsmiljön utvärderar Södra en batteridrivna röjsåg i samarbete med Stihl. Under fyra veckor har skogsvårdsarbetare från Glans Skogsentreprenad utvärderat röjsågen FSA 400K i skarpa röjningar – med överraskande positiva resultat.

– Vi strävar efter att bli mer fossilfria och samtidigt värna om arbetsmiljön för de cirka 300 entreprenörsföretag vi samarbetar med inom Södras område. Därför känns det naturligt att undersöka hur långt utvecklingen har kommit när det gäller batteridrivna elsågar för professionellt bruk. Vi tog kontakt med Stihl för att få en nulägesbild, säger Ella Bjelkered, skoglig utvecklare.

Det blev Glans Skogsentreprenad som fick i uppdrag att under

Ella Bjelkered, skoglig utvecklare på Södra, undersöker tillsammans med Stihl hur långt utvecklingen kommit när det gäller batteridrivna röjsågar.

fyra veckor utvärdera röjsågen FSA 400K. Under hela testperioden var sågen uppkopplad, vilket gjorde det möjligt att kontinuerligt följa drifttid, varvtal och belastning i realtid.

Bra produktion

Emil Glans, som driver Glans Skogsentreprenad, berättar att den batteridrivna röjsågen FSA 400K fungerar mycket bra i praktiken. I tuffare röjningar räcker batteriet i cirka 22-25 minuter, medan det i lättare bestånd kan hålla upp till 41 minuter med rätt teknik. Sågen klarar tät björkskog med stammar upp till åtta centimeter i diameter. Dock krävs noggrann planering kring batterihanteringen, eftersom upp till tolv batterier kan behöva bytas under ett arbetspass – vilket blir tungt att bära, särskilt långt från väg. Själva röjningen upplevs däremot som lugnare och mer behaglig.

Förbättrad arbetsmiljö

Adam Svahn, en av testförarna, menar att arbetsmiljön är klart bättre än med bensindrivna sågar. Han slipper buller, vibratio-

ner och avgaser, vilket gör att han känner sig piggare efter arbetsdagen. För att få ut mesta möjliga av batterierna krävs dock planering och anpassad körteknik – till exempel att undvika smågasande och använda lägre effektlägen så mycket som möjligt.

Utmaning planera batteribyten

Även Philip Haraldsson, som också deltog i testet, lyfter fram den förbättrade arbetsmiljön. Han upplevde mindre mental trötthet och kunde till och med höra fågelsång under arbetet – något som annars överröstas av bensinmotorer. Han ser batteridrift som en naturlig utveckling och tror att det även kan minska risken för olyckor, eftersom man inte lika lätt pressar sig att jobba vidare när man är trött, som man kan göra med en bensinsåg. Utmaningen ligger främst i att planera batteribyten och hantera den extra vikten, men i övrigt är intrycket mycket positivt.

Det här var det första fälttestet med FSA 400K, och resultaten ger mersmak. Fler tester planeras

Under ett arbetspass används upp till tolv batterier som ska hanteras. Det innebär ett nytt arbetssätt med planering.

framöver för att följa utvecklingen, utvärdera långsiktig prestanda och undersöka hur tekniken kan anpassas till olika typer av röjningsuppdrag. Batteridrift är en viktig pusselbit för att minska fossila bränslen och förbättra arbetsmiljön.

Text och foto: Åsa Wernersson

Vips hos fiskarna – tips på sommarläsning med barnen

I barnboken Vips hos fiskarna får vi följa med näbbmusen Vips på ett spännande äventyr på sjön, där han badar och då träffar och blir kompis med abborren Plopp. De två vännerna leker och simmar tillsammans, när helt plötsligt en gädda anfaller och vill äta upp Plopp. Då händer något oväntat, en fiskgjuse dyker upp som vill ha mat till sina ungar och det blir om möjligt ännu mera spännande.

Pedagogiskt och fångslande i den svenska naturen

Vips hos fiskarna är precis som de tidigare fyra böckerna om näbbmusens äventyr i den svenska naturen väl värda att investera i. Författaren Oskar Jonsson fångar verkligen både lyssnande barn och läsare, med sina rika illustrationer, spännande berättelser och information om sjöns invånare. På ett mycket pedagogiskt sätt får barnen (och vi vuxna) lära oss om vilka djur och växter som lever i sjön. Vem äter vem och hur andas fiskar i vattnet är exempel på vad Oskar på ett fint sätt väver in i den fångslande berättelsen om Vips, och det är mycket lätt att både som barn och vuxen snabbt vilja höra berättelsen om och om igen. Ordna en mysig lästund tillsammans och ta fram boken inför sommarens upptåg utomhus med barn eller barnbarn.

Text: Therese Lindström

Medanvändare – ny funktion i Min skogsgård

Nu har vi lanserat funktionen medanvändare i Min skogsgård. Funktionen är utformad för att förbättra samarbetet kring skogen mellan dig och dina nära och kära.

Medanvändarfunktionen förbättrar användarupplevelsen och nyttan med Min skogsgård genom att du kan tillåta familj, vänner och grannar att få tillgång till skoglig information och digitala skogstjänster. Medanvändarfunktionen ger endast tillgång till de skogliga funktionerna. Dina ekonomiska funktioner är alltså fortsatt privata.

– Det är en efterfrågad funktion som underlättar vid till exempel generationsskiftet. Nu kan man introducera barnen i god tid och sköta skogen tillsammans ett tag innan övertagandet sker. Medanvändandet är också bra om man bor långt från sin skog och har en god granne som kan hjälpa till att hålla koll och registrera vindfällan eller andra händelser i skogen, säger Christoffer Stampe, produktägare för Min skogsgård.

Så gör du för att lägga till en medanvändare

Du tilldelar en medanvändarfullmakt via fullmaktstjänsten som finns på Min skogsgård webb. Medanvändaren kan då utföra samma uppgifter som du kopplat till skogsbruket.

Text: Johanna Nilsson Foto: Södra

Sälja Gården?

Areal har förmedlat tusentals fastigheter och vet hur man hittar vägen till en lyckad fastighetsaffär. Hitta din mäklare på vår hemsida. Välkommen!

areal.se | info@areal.se | 070-402 91 07

B Posttidning

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på baksidan (ej adressidan)
Avsändare: Södra, 351 89 Växjö

Sommarpyssel

Med sommarens längre dagar blir det mer tid att pyssla med stort och smått. Här är lite inspiration.

Bada dig ren

Klassisk svensk reptvål som löddrar i både söt- och saltvatten.
www.rekoshoppen.se

Frön för flygarna

Olika frömixar som gynnar fjärilar, bin, fåglar respektive fladdermöss.
www.naturbutiken.se

Skjuts in i ugnen

Allt om den perfekta pizzadegen och pizzan. www.nok.se

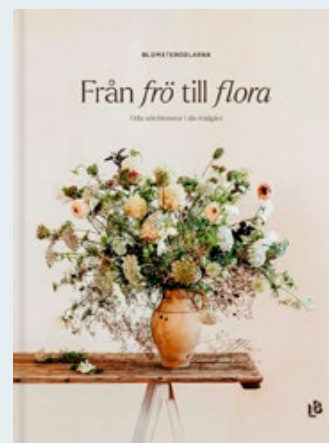
Papperspyssel

Vik och limma ihop fåglar av utstansade pappersbitar.
www.designtorget.se

Hitta bärnsten

UV-ficklampa som med sitt lila ljus även lyser upp bärnsten på stranden.
www.kikkertland.se

För vas och rabatt

Blomsterdrömmar väcks till liv genom massor av tips. www.naturbutiken.se

Pressa växten

Bevara löv och blommor med en blomsterpress av trä.
www.panduro.com

Torr packning

Vattentät cykelväska med 25 liters volym.
www.soderkajak.se

Fyra noveller om skogen

Svenska berättelser om den mörka, ljusa, trygga, farliga skogen. www.adlibris.com